

AI! DYKAI!

enam pirmojo šimto metų
15 iki 60 metų senumo
inšiuirint) savo sveikata ir
limo Bendrove.
1.00 iki \$20.00 ant savaim
\$100.00 iki \$1.000.00. P
isi per tą laiką imokėsi pr
dijimus atsako namai ir Pr

UDIMO BENDROVE AMER

nymu savo vardo, pravarde, adome
lentaa į įgyt namus, ir išatryti
a 400, Bullitt Bldg., Philad

m..... A.M. (jei vakar, m

s ant geriausiu linijų laiv
ančia po gvarancija į vima
greitai, atvangiai ir pigiai
ležiinkelly tikietų.

Philadelphia, Pa

Frederick D. Felto
SALIUNAS
S.W. Cor. Richmond & Market
PHILADELPHIA, PA.

ST. CZELEDINO
Apsjaviu Kramo
Prekės labai patikimas ir
kleses. Kas pirka pas mus
siem dnoai dovanz patis kalb
1227 S. 2nd St. Philadelphia

Dovanas «Kovos» laikra
Tiems visiems, kurie
jis savo prenumeratą iki
Metų, užsimokėdamas g
ateinančius 1910 metus, g
ir tiems visiems, kurie p
naują «Kovos» skaityt
sam metui, gaus pikt
išleista sieninį kalendor
dėl draugai pasukūti
kėti prenumeratą, id
mėm žinoti kaip daug
rių atspaust.

Norintieji užsimok
nors progresyvišką laik
ba dievraštį, lietuvišką
tose kalbose, kreipkit
«Kovos» administracij
jums visuomet į lais
naus.

Draugai, skaitykit ir platinkit "Kovą"!

Politikos, Ekonomijos ir Literatūros Sanvaitinis Laikraštis

LIETUVIU SOCIJALISTU SANJUNGOS ORGANAS

Prekiuoja: metui \$2, pusmečiui \$1. Adresas: 1815 Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 50. Philadelphia, Pa. 10 d. Gruodžio [December] 1909 m. Met. V.

Gana nuo kitu tiketis, reik patiems rupintis.

S EKRETORIUS, arba Augustas Purvis, įnešęs V. Komitetui gan įdomų sumanymą apie plėtojimą sąjungiečių tarpe klesinį susipratimą, kurio trukumas abelnai matomas. Tas, suprantama, reikalinga ir naudinga, bet ar bus pasekminga—tai klausimas. «Kovoje» talpinama diskusijoms lekcijos, rečiau, kad stengtųsi patįs lavintis, gvildinti ir stengtis klausimus išrišti, kad savo diskusijų rezultatus siųstų redakcijon, kuri nurodys atsakymais, kokia nuomonė teisinga. Tiesa, tose lekcijose da daug maž tik prirengiama prie diskusijų temų supratimo, bet ar mūsų viltis, kad draugai užsiinteresuos ir imsis už darbo išsipildo? Anaiptol ne! Diskusijų reikalui susirinkimų, rodosi, niekur nerengiama. Ir to nerengimo yra daug priežasčių, o svarbiausia stoka noro gilintis į socializmo teoriją. Be pažinimo socializmo teorijos, negali būti socializmo praktikoj. Nepažinodamas socializmo teorijos, negali vadinties susipratusių.

Socialistas, nežinodamas socializmo teorijos, susidūręs su socializmo priešu, visados tur pasiduoti, sumuštą ano argumetais, nes prieš tezę negali pastatyti savo antitezos. Ir ar tas mūsų judėjimui gali išeiti ant naudos? Pažinimas, gilesnis pažinimas socializmo mokslo taip mums reikalingas, kaip duona aleanam žmogui. Butenai turime imtis už to reikalo, idant nerautsi prieš savo priešus iš gėdos, kad nežinome ko reikalaujame ir už ką kovojame.

Daugelis tarp mūsų yra tokių, ką mano, jog pakanka pniekinti socializmo priešą išjuokimu ir išvadinimu negražiais žodžiais. Tą turime palikti mūsų nesusipratusiems socializmo priešams, nes mums socialistams tas yra ne tik netinkančiu, bet net kenksmingu mūsų judėjimui. Negalime patsiganėdinti tuo, kad iš vienos—kitos brošiūrėlės patyrėme, kas tai yra socializmas, nepakanka veido išveizda, rankų mosikavimais bei balso pakėlimais išreikšti savo žinystą ar dapildyti tuo stoką tos žinystos. Reikia įtempti savo mintis, reikia priverti jas veikti, reikia priversti savo valią lavinti, miklinti ir paturtinti mintį, reikia pažinti tikrą esybę, už ką kovojame, prie ko siekiame ir kuo nepasignėdiname.

Nesiimdami už lavinimo savo minties ir gilesnio pažinimo socializmo mokslo, išrodo, kad išsiliosavimas iš kapitalistinės vergijos mums nerupi. Kadangi ta surėdymo tvarka, kuri laiko mus vergijoje, gal išnykti tik pavergtajai klesai pilnai supratus jos nelemtumą ir reikalą naujos, paremtos ant teisybės ir lygybės, tos naujos tvarkos neįstiegs mums «intelligentai», kurių, kad ir yra dėkingais visuomenei už mokslą, tačiau tik maža dalelė, kiti darbininkiškai klesai, kuri daugiausiai prisideda prie mokyklų ir mokytojų užlaikymo, dėl savo labo piktų atsimoka ir tarnauja kapitalistiškai bei buržuaziškai klesom, iš kur mato sau gausų pelną. Tad mums darbininkams nėra ant ko atsidėti ir laukti kitų malonės, patį turim savo reikalais rupintis ir lavinti savo mintis, kad suprasti draugijos dabartinį ir busiantį surėdymą.

Nesakykime, kad socializmo kursas yra nuobodus, sausas ir nesuprantamas. Gal taip sakyti tie, kuriems nerupi ateitis, bet mums pavergtiems reikia sutikti ir su tais nesmagumas; turime laužyti savo neišdirbtas mintis, įtempinėti savo smegenų spėkas, galvoti, mąstyti ir stengtis ką—nors suprastino ištraukti. Socializmo kursas tam—tyčia yra sutaisytas, kad žmonės galvotų, mąstytų, kritikuotų, gvildentų ir pagaliai suprastų. Susitinkame paduodamos lekcijose su dalykais, tarsi imant socializmą iš kito galo. Nuobodžiu ir įkyrejančiu gal buti tik tam, kas nenori mąstyti ir šviesti savo protišką apyregę. Idant imtis už darbo, turime pergalėti sąvyje tą nenorą ir nuobodumų neapkentimą. Laipnelį po laipneliui turime pereiti, kad pasiekti augštybę Neatsisakinėkime ir nesiteisinkime, kad po sunkaus dienos darbo nepajėgiam sukuopinti savo minčių pajėgos, nes tai išsiteisinimas nepamatuotas. Pășvenčiame daug laiko bergždžiams pasišnekėjimams ir bereikalingiems dalykams, galime bent kelatą minučių pašvęsti ir savo minties laiviniui, savo žinystos pagiliniui, svarstymui nesuprantamų mums klausimų. Skaitymą paduodamų lekcijų privalome atidėti tokiam laikui, kada galva yra pasilsėjęs, pav. nedėdienias: turint daugiau laiko kiekviens stengkimės galvoti ant mažiau suprantamo dalyko ir aiškinti jį pagal savo nuomonę. Su tokioms apdirbtoms nuomonėmis galėtume diskutijų susirinkime bendrai tą pat dalyką svarstyti ir aškinti, kaip kas supranta. Taip darant, netrukus galima būtų patėmyt, kad kur—kas daugiau nuvokiame ir kitus dalykus lengviau suprasti galime.

Taip, reikia patiemis veikti, patiemis stengtis supratimą stiprinti ir mintį lavinti, kad suprasti klesinės kovos reikalus ir žinoti tikrai už ką kovojame. Be to, mes vis stovėsime ant vietos, vis barsimės ir vaidžisimės tik už vidurinius savo organizacijos dalykus ir nežinosime, kas yra galimu darbininkų kovoj už išsiliuosavimą, o kas negalimu. Taip, pažinti socializmą ir kovos budus, neatbutinai mums reikia.

J. B. S.

MUSU KALENDORIUS.

(Pirmoji skaitlinė yra senojo skaitiaus, antroji — naujojo.)

Gruodis Mėnuo.

- 10-23—1865m. Uždrausta pirkti žemę bajorams ir apšviestunams Lietuvoje.
 11-24—1798m. Gimė A. Mickevycia garsus poetas.
 12-25—1642m. Gimė Newton, astronomas.
 13-26—1571m. Gimė astronomas Kepler.
 14-27—1825m. Dekabristų maištas Petrapilėje.
 15-28—1859m. Mirė istorikas Macaulay.—1869m. Įkurta Filadelfijoj draugystė «Darbo Vyčiai».
 16-29—1384m. Mirė Wicleff, garsus reformatorius.—1883m. Užmuštas žandarų viršininkas Sudieikin (Maskolijoj)

Per socialistišką demokratiją, aplaikė milijonai darbininkų ir darbininkų mislijo papėdę. Social—demokratija ištraukė juos iš bemislies ir įkvėpė į juos titanų galingumą. Suvienijo dvasias išpildant visas viena valia. Ir tą atliko trumpu laiku.

—Kun. Jurgis Liebster.

SOCIJALIZMO KURSAS.

LEKCIJA IV

Kapitalistiska ekonomija.

Kapitalas ir samdomasis triusas—Tankiai kapitalo prasmė aškinama kaip «produkcijos budas», arba kaip «triuso produktas, reikalingas to'miesnei produkcijai». Tačiau toks išsireikšimas perdaug platus. Tarp Europos nepriklausingo amatninko prastų rankinių įrankių viduramžių gadyneį bei amerikoniškos kolonizacijos laikuose ir to, ką šiandien pramonijoje vadinama kapitalu, yra didelis principinis skirtumas.

Charakteristika kapitalo ypatybe yra tas, kad jis negali apsieiti be samdomo triuso ir nėra pelnų savo savininkui. Visoks kapitalas, kuris nėra pelno—nėra kapitalu. Ypatybė naudos nešimo, lyginai yra principijine ypatybe, kaip kad kvėpavimas žmogui.

Beturčių klesos gyvavimas lyginai yra reikalingu kapitalistiskos pramonijos išsivystymui, kaip kad garas reikalingas mašinų varymui.

Šalje, kur didžiama gyventojų randa sau gyvenimo šaltinius dirvoj, miškuos, žvejonėj ir t. p. geriausios šių dienų mašinos ten negali likti jų savininkui pelno šaltinis (taigi negal ten likti kapitalu), kadangi ten negalima gauti pasisamdinti darbininkus už žemesnę algą, negu vertybė aplaikoma iš jų triuso.

Anglijoje ypač 16—tu ir 18—tu metišiais reikalingas samdomas spėkas kapitalui suteikė įstatymdavystė, kuri plačioms žmonių minioms atėmė teises turėti žemę ir su įstatų pagalba bei kitokiems priemonėmis stumė juos į kurdą, kad žmonės besigelbėdami samdytų-i kapitalui.

Amerikos Jungtinėse Valstybėse padaryta tą—pat per atidavimą žemės pavieniams ypatoms bei korporacijoms su pagalba apsaugojančių (protekcijinių) muto (tarifos) įstatymų ir kitų priemonių. Tam įvykti leido taipgi smarkus žmonių skaitliaus augimas iš priežasties didelės ateivystės iš užsienių.

Darbo spēka kaipo preki. Kapitalizmas gema iš bendro veiksmo dviejų sąlygų:

1) Palengvinančio visuomeniškos produkcijos ir privatiškos nuosavybės išsivystymą nauju išradimu progreso (pirmyneigos).

2) Gyvavimas beturčių klesos (proletarų), negalinčių rasti savo pragyvenimui šaltinių.

Tuomet tai produkcijos priemonės (ir įrankiai) pasteja kapitalu, o paliktų be pragyvenimo šaltinių žmonių spēka—prekiu (tavoru), kurio vertybę ir kainą daro tie patys faktoriai, ką ir kitokio preki.

Santikiai, kurie riša vertėivį su samdomuoju darbininku, yra santikiais gimstančiais tarpe pirkimo ir pardavimo. Samdomas darbininkas parduoda savo spēkas, o vertėivis arba pramoninkas, vadinamas taipgi darbdaviu, tą spēką sau nusiperka.

Uždarbio mokestis yra darbinikiškos spēkos kaina.—

Darbo turgavietėj pasiuli uždarbio mokesties didum bei mažumą gi pareikalavimą. Či pardavystėj bei pirkime vi Abelnai imant, darbi ti, kad kaina, už kurią ji p šeima, kad algos augštums vertybe.

Teisės uždarbio moka daug atsako prekiu vertybe sako triuso arba darbininko apie tai turime atminti, kad kį reikia suprasti darbinink laikymą ir jo šeimynos ik nariai gal patįs savo spēkas venimą.

Anglas socialistas Hynd iškina sekanciai: «Kapita la, kaipo prekį už tą kainą, k kaina lyginama su daugumu reikalingų dėl darbinikiškos jso atskančiame stovyje. Ta ma už tą kainą, kokią padaro no lėšos, o tos lėšos priguli nu tikiams gyvena. Tas darbininko jvairiuose pasaulio karštu rti vieno laipnio.

Klaidingai tvirtino Las Markas darodė, kad ekonom (tary) teisių, bet mokesties usuo nuo užlaikymo lėšų, y tendencijos arba linkmės.

Vieni darbininkai tulu tege jų gyvenimo užlaikym q, negu kad reikia pragy ai labdaringų draugijų, lau

Bet konkurencija tarpe gni ir kitos priežastis steng teklius, perkeliant darbinin ksties žema į tas vietas ir daro padidinimą pareikalav ininkų rankų pirmuose ir p ma sumazina antruose, pak angštąją mokestį.

Išdirbystė ir viršverty las mašinas ir tt., reikalin knai darbinikišką spēką i mašinų ir dėl apdirbimo m rų daiktų, taipgi yra savin

Apskaitliuojant zalio modilimą mašinų ir tt. iš v laikome gryną išprodukt akaityta da mokestis už da Atliekamoji dalis nuc

KURSAS.

V

konomija.

usas — Tankiai kapitalo
cijos budas, arba kaip
niesnei produkcijai. Te-
itus. Tarp Europos nepi-
nkinių įrankių viduramžių
izacijos laikuose ir to, k
pitalu, yra didelis princi-

tybe yra tas, kad jis negali
o ir nėra pelną savo mi-
nenša pelno — nėra kapita-
gimai yra principijine spū-

lyginai yra reikalingo ka-
ui, kaip kad garso reikali-

jų randa sau gyvenimo šalt-
ir t. p. geriausias šis dar-
ninkui pelno šaltinis (taip
ten negalima gauti pajamų
ga, negu vertybė aplinkui-

—tu melšim čiais reikalinge
kė įstatymdavytė, kuri jo
š teisės turėti žemę ir ap-
monėmis stume juos į rankas
jų-tų-i kapitalui.

stybėse padaryta tu-pat-pat
patoms bei korporacijoms
cijinių) maito (arba) įvair-
įvykti leido taipgi vėles-
iežasties didelės atvėrimai

is. Kapitalizmas gami

neniškos produkcijos ir pri-
nauju išradimu progresu (je-

klesos (proletarų), nepažin-
q.

priemonės (ir įrankiai) pavy-
timo šaltinių žmonių apibū-
ę ir kainą daro tie patys dar-

vį su samdomuoju darbininku
e pirkimo ir pardavimo. Tai
savo spēkas, o vertinimo
gi darbdaviu, tą spēką maito

darbininkiškos spēkos kait-

Darbo turgavietėj pasiulijimas ir reikalavimas sprendžia apie uždario mokes ties didumą — ir atpenč, atmainos uždario mokes ties didina bei mažina darbininkiškos spēkos pasiulijimą arba gi pareikalavimą. Čia sprendžia tos pačios teisės, ką ir pardavystej bei pirkime visų kitų prekių.

Abelnai imant, darbininkiška spēka stengiasi išreikalauti, kad kaina, už kurią ji parsiduoda atsakytų vertybei. Iš to išeina, kad algos augštumas lyginamas su darbininko spēkos vertybe.

Teisės uždario mokes ties. — Kaina prekio vis maždaug atsako prekio vertybei, uždario mokes ties arba alga atsako triuso arba darbininkiškos spēkos vertybei. Kalbant apie tai turime atminti, kad produktuojant darbininkišką spēką reikia suprasti darbininko užlaikymą, o sykiu su juo užlaikymą ir jo šeimos iki to laiko, kada visi tos šeimos nariai gal patįs savo spēkas parduoti, kad užlaikyti savo gyvenimą.

Anglas socialistas Hyndman šią uždario mokes ties teisę aiškina sekančiai: «Kapitalistas darbininkišką spēką perka, kaip prekį už tą kainą, kokią daro išdirbystės lėšos. Ta kaina lyginama su daugumu maisto, kuro ir kitų materijolų reikalingų dėl darbininkiškos spēkos išdirbimo ir užlaikymo jos atsakančiame stovyje. Taigi darbininkiška spēka perka ma už tą kainą, kokią padaro darbininko gyvenimo užlaikymo lėšos, o tos lėšos priguli nuo to, kokiame padėjime darbininkas gyvena. Tas darbininko gyvenimo padėjimas yra įvairiu įvairiuose pasaulio karštuose ir profesijose, bet vis laikosi arti vieno laipsnio.

Klaidingai tvirtino Lassalla apie «geležinę algos teisę». Marksas darodė, kad ekonomija nepažįsta geležinių (nepakeičiamų) teisių, bet mokes ties teorija, sakanti, kad alga priklauso nuo užlaikymo lėšų, yra teisingu tvirtinimu esančiosios tendencijos arba linkmės.

Vieni darbininkai tulu laiku aplaiko mokes ties augštesnę, negu jų gyvenimo užlaikymo lėšos; kiti aplaiko daug žemesnę, negu kad reikia pragyvenimui, tat badauja, arba šelpiami labdaringų draugijų, laukia.

Bet konkurencija tarpe darbininkų ir darbdavių, kaip lygiai ir kitos priežastis stengiasi lyginti tuos nedateklius ir per teklius, perkeliant darbininką iš tų vietų ir profesijų, kur mokes ties žema į tas vietas ir profesijas, kur mokes ties agšta; tas daro padidinimą pareikalavimo ir sumažina pasiulijimą darbininkų rankų pirmuose ir padidina pasiulijimą, o pareikalavimą sumažina antruose, pakeliant žemą mokes ties ir numažinant augštąją mokes ties.

Išdirbystė ir viršvertybė. — Turint reikalingą žemę, triobas mašinas ir tt., reikalingą žaliają medegą, kapitalistas perkasi darbininkišką spēką reikalingą dėl paleidimo judėjiman mašinų ir dėl apdirbimo medegos. Budamas saviininku tų visų daiktų, taipgi yra saviininku išdirbių.

Apskaitluojant žalios medegos lėšas, suvartojimą arba nudilimą mašinų ir tt., iš vertybės viso išdirbio (produkto) ap laikome gryną išproduktuotą vertybę, iš kurios turi but atskaityta da mokes ties už darbininko spēką.

Atliekamoji dalis nuo grynos vertybės, suvartotų darbi-

ninko spēkų dėl išdirbimo produkto, vadiname viršvertybė. Galima pasakyti, kad viršvertybe yra pakėlimas vertybės arba da: viršvertybė yra ta visuomeniška triuso vaisių dalis, kuri likosi atėmus nuo jo darbininko algą, ir ta dalis pasilieka kapitalistui, butent kaip pelnas, kurį jam atnešė turėjimas įrankių ir darbininkiškų spēkų.

Kapitalistiškos produkcijos tikslas. — Surėdyme, kur viešpatauja visuomeniškos produkcijos privatinis valdymo budas, išdirbystės tikslu yra viršvertybe; tas yra butinai reikalingu taipgi dėl pradėjimo produkcijos ir vedimo jos.

Jeigu atsitinka, kad produkto vertybė nupuola žemiau tikros vertybės suvartotų spēkų dėl padarymo produkto, tai tokia pramonė buva paleista bei tulam laikui pertraukta, pakol sąlygos atsaino ant tiek, kad viršvertybę galima atsiekti.

Kapitalistiškos produkcijos tikslas yra ne išdirbimas reikalingųjų visuomenės gyvenime daiktų, bet noras atsiekti produkcijos viršvertybę.

Nuomos, nuošimčiai ir pelnas. — Viršvertybę galima padalinti į tris dalis: nuoma žemės saviininkui, nuošimčius pinigų skolintojui ir pelną pramoninkui bei verteiviui, arba darbdavėjui. Viskas tas gali buti sujungta vienon kruvon, bet paprastai gyvuoja trys grupos: žemės bendrovės turinčios žemę ir aplaikančios už ją nuomas, platus ratas saviininkų bondu (vertingų popierių) ir kitų kreditorių, kurie suteikė dalį kapitalo, bet nedalyvauja pramonijos kontroliavime, o tik atsiima sutartą nuošimtį už apyvartotus įdėtus pinigus — ir galų gale tulo skaitliaus akcionierių, kurie tveria bendroves (kompanijas) ir aplaiko dividendus (šdalmes) iš to visko, kas atliko po išmokėjimui visiems kitiems.

Klausimai dėl patikrinimo įgytų žinystų.

1) Kokią įtekmę turi ant kainos konkurencijos perkančiųjų? Kokią įtekmę ant kainos turi konkurencija tarp parduodančiųjų? Kokią įtekmę tui ant uždarių mokes ties konkurencija tarpe darbdavių ir tarpe darbininkų?

2) Daleiskime, kad tuloje pramonijos šakoje tarpe parduodančiųjų konkurencija yra atkaklesnė, negu kitoj šakoj tuo pačiu laiku: kokią įtekmę padarys ant sudėjimo (lokacijos) kapitalo ir darbo abiejose tose šakose?

3) Daleiskime, kad tuloje profesijose (užsiemime) tarp darbininkų konkurencija yra griežtesnė, negu kitose profesijose tuo pačiu laiku: kokią įtekmę padarys ant skaitliaus darbininkų, dirbančių vienoj ir kitoj profesijoj?

Social-demokratija visų akšje pasirodo didelė išganytoja ir suramintoja. Ji pakelia nupuolusius, sotina alkanus ir pavargėliams skelbia išganyto evangeliją.

Kun. Jurgis Liebster.

Gyvename laikuose, kada kapitalistai kaip kad viduramžių galvažudžiai razbainikai žmoniją apiplešinėja ir žudo.

Laisvoji Amerika likosi roju kapitalistams, skerdykla darbininkų klesai.

Naudokimes gerais pavyzdžiais.

Suorganizuotų darbininkų klesinės kovos siekiu yra galutinas išliuosavimas dirbančios klesos iš po ekonominio išnaudojimo ir politiškos sprespaudos jungo, kurį šiandien turi nešti.

Apėmę draugijinio gyvenimo plaučiausiąjį regradį tyrinėjame tą gyvenimą iš pat jo pamatų, kad priemonės ir būdai taikomi prie mūsų pirmynėigos mus neapviltų, bet leistų draugijinio gyvenimo surėdymą pakeisti geresniu, tobulesniu.

Socializmas—tai gal netolima ateitis, bet būk kas būk—tai ateitis, kurios atėjimas neišvengtinas. Iš socialistiško surėdymo laimių gal mūsų anūikai jau galės naudotis. O iki to laiko turime gyventi mes patis ir mūsų vaikai. Ir gyventi ne kaip pusbadaujanti ir nesinaudojanti civilizacijos ir kultūros vaisiais, bet kaip žmonės, kurie steigia pasaulio ateitį, kurie steigia tos ateities surėdymą.

Tokie steigėjai negali būt tamsūs ir neprivalo gyventi nuolatiniėje baimėje apie rytojų, kas paraližuoja veikimą ateities labui.

Giliau nejeinantį į dalyką socializmo dogmatikai, manė kad dalyvavimas pramonijoj bei kame—nors, kas darbininkui apart parduodamos spėkos taipgi suteikia kokią—nors paspartį—tai nusidėjimas prieš idėją.

Kiekviens fanatizmas yra kenksmingas, nes jis neleidžia matyti platesnio regradžio. Bet—kur tas fanatizmas prašalinta ten idėjinis veiksmas kur—kas geresnius vaisius neša. Seniau kai—kurių tokių socializmo dogmatikų buvo manoma, kad darbininkui—socialistui nedaleistina net apdrausti savo gyvastį bei senatvę, arba kad ligos laiku turėti pragyvenimui šaltinį, bet tokių fanatikų ne—daug šiandien atrasime, negut tik tarpe mūsų sąjungiečių kai—kurius narius.

Žmonės, kuriuos rytojus mažiau baugina su didesniu noru veikia dėl idėjos, negu tie, kurių omenyje nuolat stovi klausimas: kas bus rytoj su manim ar mano šeimyna?

Apdraustieji turi ramesnes mintis lavinimuisi ir supratimo tobulinimui. Jiems atsirado plati dirva bendro darbo dėl aprūpinimo rytojaus, kadangi greičiau išlavinę savo mintį greičiau supianta reikalingumą kooperatyviško sugyvenimo ir demokratiško valdymosi.

Kuo gali būti tokia bendro apsidraudimo bendrovė su socialistiškomis idėjomis, parodo mums net ir gyvuojantis nuo 1892 metų Amerikoje «Arbeiter Ring» (darbininkiškas ratas).

Yra tai apsidraudimo bendrovė, aprūpinanti savo narius atsitikime ligos ar mirties. Ji likosi įkurta klesiniai susipratusiųjų darbininkų, kurie steigdami sutiko smarkų paniekinimą socialistų—anarchistų. Smarki polemika tarpe social—demokratų ir social—anarchistų tuomet tęsėsi gana ilgai, tačiau sumanytojai nuo savo sumanymo nesitraukė ir jį įkunijo. «Arbeiter Ring'o» įkurtojai reikalą savitarpinės pašalpos laikė už priemonę apšvietos skleidimui tarpe tamsiųjų minių—žydų darbininkų—ateivių. Jų sumanymas pasiliko su gerais vaisiais. Sunkiai kovota su priešgynybėmis bet galų gale išsigauta ant paviršiaus bangų ir šiandien «Arbeiter Ring» yra viena iš paveizdingiausių tos rūšies organizacijų.

Sunkiausiuose kriziaus laikuose 1893 metais organizacijos nariai dalinosi paskutiniu duonos kąsneliu.

Naujas perijodas «Arbeiter Ring» gyvenimo užstojo, pradėjus organizacijai leisti socialistišką laikraštį «Vorwärts». Skelbiant išdo stovio atskaitas ir agitaciją greitai laiku išsiplėtojo ir jaugo narių skaitlium, taip kad vieną kuopą reikėjo paskirsti į tris grupas.

Pirmasis A. R. draugijos susivažiavimas buvo 1901 metais. Sekretorium išrinkta žinoma socialistą—publicistą Fajgenbaumą ir išreikalauta nuo valstybės čarterį.

Antrame susivažiavime atstovauta 1,000 narių arba kelis šimtus kuopų įvairiose valstybėse gyvuojančių. Kasa išleidinėjo hek-

tografuotus lapus, o apie naudą, kokią turėjo apsidraudę draugijoje, rašyta trijuose darbininkiškuose laikraščiuose.

Netrukus kiekvienas narių galėjo pastebėti didelį skirtumą tarpe «Arbeiter Ring'o» ir kitų apdraudimo bendrovių, sutvertų ne labai apsidraudžiančiųjų vien kapitalistų pelno dėlei.

«Arbeiter Ring» augo ir išlaidos sulyginant su įplaukiais mažėjo, kas yra nepaprastinu konservatyviškose bendrovėse. Svarbiausiu, vienok tai tas, kad apart materijališkos pašalpos, nariai draugijoje rado mokyklą solidariškos klesinės kovos. «Arbeiter Ring» dideles pinigų sumas skiria propagandai ir pašalpai broliškų organizacijų.

Tūkstančius dolerių iš A. R. kasos paaukauta Bundo reikalams, reikalams Rusijos socialdemokratijos, daugalio unijų ir laikraščiams. A. R. turi specialią revoliucijos remimo fondą, į kurį kiekvienas narys moka po 3 centus. Beveik savo lėšomis leidžia mokslišką raštą «Ateitis», turi nuosavą ligonbutį džiovininkams ir kapinyną.

Šiandien «Arbeiter Ring» turi suvirš 350 kuopų su 21,000 narių.

1908 metais organizacija išmokėjo ligoniams \$36,211; sergančių džiovos liga užlaikimui išleido \$4,025; mirusiųjų šeimynoms—\$12,200; laidotuviams mirusiųjų išleido—\$4,075. Kapitalo izde ir apyvartoje tais metais buvo \$117,270 dolerių.

Štai ką gali padaryti susipratusių darbininku bendrų ekonomiškų reikalų supratimas.

Pas mus gi už norą apsiginti nuo baimės rytojaus, fanatikai net iš sąjungos varo šalin, kaip ypates neišitikimas. Suprantama kad tą daro tik ypates siaurų pažiūrų ir nesuprantančių socialdemokratiškų principų, nė taktikos,—t. y. anarchistai, bėganti šalin nuo visko, kas rišasi su reališku žmonių gyvenimu, bėganti nuo žmonių arba paliekant jų padėjimo reikalus jų pačių rūpesčini ir tokiu būdu silpnindami kovą už idėją.

Antrą pavyzdį kooperatyviško sugyvenimo naudos duoda mums Danijos socialdemokratija, vienijanti proletariją į kooperatyviškas draugijas dėl savitarpinio šelpimo ir apsiginimo nuo kapitalistiško išnaudojimo ir griovimo kapitalistiškos sistemos.

Anglijoje ir Vokietijoje išsivystymas kooperacijų yra didžiausiu faktorium apšvietos kylimo ir atpenč.

Žemdirbių kooperacijų gimtinėje Danijoje kooperatyviškom spėkomis tapo išteigtas net žmonių universitetas.

Inicijatorium apšvietos įstaigų buvo vyskupas—poetas Gruntwich. Karštu jo pasekėju buvo Christijonas Kolda, kuris suorganizavo išsyk menktį žmonių universitetą savo lėšomis. Bet 1861 metais išteigė universitetą valščionėms, dirbančioms ūkyje. Neilgai trukus Danijoje atsirado visa vortinklė žmonių universitetų, kuriuos valdžia, matydama naudingumą jų žmonėms, šelpė iš valstybės izdo pinigais.

Jau 1884 metais Danijos kraštas, su keletu milijonų gyventojų, galėjo pasigirti turėjimu 51 universiteto. Tų universitetų studentais buvo ir yra žmonės nuo 15 iki 42 metų amžiaus senumo, paeinanti iš darbininkų: žemdirbių, tarnų ir rankpelnių klesos. Moteris mokslėivės buvo 45 nuošimčių visų studentų.

Žmonių universitetų programa susideda iš šių mokslų: visuotina istorija, istorija šalies, šventraštis, geografija, fizika, chemija (su praktiškais laboratorijose lavinimais) mokslo istorija, gamtažinynta, matematika, piešimas, agronomija, teorija ir praktika kooperatyviška, valstybės įstatymai, svetimos kalbos, literatūros istorija, mokslas dainavimo, muzika ir gimnastika. Mokslo kursas nuo 1 iki 4 metų.

Didžiausias žmonių universitetas randasi Askove. Į jį primami kandidatai turinti vidutinišką abelną ir specialią mokslą. Tas universitetas turi knygyną su 20,000 tomų įvairių raštiškų veikalų, chemijos laboratoriją, fizikos gabinetą, paveikslų galerijas ir muzejų. Lektorių tarpe randasi ypates, žinomos moksliškame sviete.

Visoj Europoj niekur kain kultūroje, kaip Danijoje, niekur taip čionai. Da pradžioje p dšimtinėje beveik tik žemdirbių apie 1880 metus iš priežada Danijos žemdirbių produktų pemininkystės, pasidėkavojant, laikė neilgai trukus užkarlavėms turgavietes. Danijos su pasaulyje.

Kooperacijas išvystė žmoraus priedėjo liaudies mokyklos. Štai pataikis pertikrinti liaudies surėdymas reikalauja apmokėtų valdytis. Taigi nepabūna panaikis visokias neteisybėms, likti jį tokiame pat apšvietos lėšoms, bet ne socialdemokratų materijališkai, kad ji galėtų socializmo įvykimą.

Ne dėlko kito socialdemokratai, kaip vien dėlto, kad tūneleisti buržuazijai, kapitalistai darbininkų klesą įstatymus. Štai į parlamentus, bet net ir į valdžias, kad valdininkauti bei pralobti, kad paželgti į Australiją, Naoriją, kad matyti pasekmes socializmo. Reikia atminti, kad kapitalistų ir valdžios, negrius socialdemokratija stengiasi išnaudoti, stengiasi pakelti liaudies medegišką padėjimą. Ar Vokietijoje 74 dienas raščius, daugybę narių, jeigu neturėtų skaitytojų a Vokietijos darbininkų ekonomistai valdžia ir buržuazija, kad gal prie to daėjo, rodosi, ne tuo k būdu mūsų socializmo dogmatikai, turi da tas pačias darbo sąlygas materijališkai buvio matomai j gyv kasdieniniame savo triuse, kad kapitalizmo tvirtinimo turto gaminame reikalingas kap

Suprantama, kad čia turėtų, kurie noroms ar nenoroms Trading Asociacijoj. V. K. apgavimą. Nemanoma dalyk kaip lygiai ne mano dalykas k leidžia žmonių sudetuočius p sprendimu kasliuk tos draugijos apgavimas bendrijas, susimai rankpelnių darbininkų, matyti ir patirti kur deda savomone. Ne niekiuti, bet d rijoje mūsų susiprantančiųjų

Jeigu iš sąjungiečių nega buvio pagerinimui koopera patis sau jieško šaltinių papildyti ir apgavystės spąstus. Ne lausti savo narius ar rūpin ty ir turėtų medegišką naudą Atlas Trading, nė kokia kita leisti tarpe savęs.

Visoj Europoj niekur kaimiečiai žmonės nestovi taip augštai kultūroje, kaip Danijoje, niekur valščionis neturi tokio gerbuvio, kaip čionai. Da pradžioje pereito metšimčio Danijos valščionis užsiiminėjo beveik tik žemdirbyste: sėjimu rugių ir kviečių. Bet kada apie 1880 metus iš priežasties Amerikos fermerių konkurencijos Danijos žemdirbių produkto kaina nupuolė, danai griebėsi už pienininkystės, pasidėkavoje kooperatyviškam susirišimui, pataikė neilgai trukus užkariauti vakariniai-europines ir amerikoniškas turgavietes. Danijos sviestas, pienas ir suriai pagarsėję visam pasaulyje.

Kooperacijas išvystė žmonių apsišvietimas prie ko daugiausiai prisidėjo liaudies mokyklos. Beabejo, kad tos mokyklos greičiausiai pataikys pertikrinti liaudį apie socialistišką tvarką. Socializmo surėdymas reikalauja apšviestos liaudies, kad ta pati savim mokėtų valdytis. Taigi nepakanka įkalbėti žmogui, kad socializmas panaikys visokias neteisybes, skriaudas ir priespaudas ir palikti jį tokiame pat apšvietos laipsnyje. Ne, to pakanka gal radikals, bet ne socialdemokratiškai programai. Liaudį reik pa kelti materijališkai, kad ji galėtų geriau apsišviesti, tvirčiau kovoti už socializmo įvykimą.

Ne dėlko kito socialdemokratija eina į parlamentus, valdžią įstaigas, kaip vien dėlto, kad ten kovoti už žmonių teises, kad ten neleisti buržuazijai, kapitalistams ir valdžiai kalti apsunkinančius darbininkų klesą įstatymus. Socialdemokratija skverbiasi netik tai į parlamentus, bet net ir į valdiškas vietas. Tą daro ne dėl to, kad valdininkauti bei pralobti, bet visai su kitais tikslais. Užtenka pažvelgti į Australiją, Naująją Zelandiją, Vokietiją ir Belgiją, kad matyti pasekmes socialdemokratijos kovos taktikos vaisius. Reikia atminti, kad kapitalizmas, palaikomas buržuazijos, dvasiškijos ir valdžios, negrius nuo vieno mūsų neapkentimo jo. Socialdemokratija stengiasi išnaudoti kiekvieną progą proletarija to naudai, stengiasi pakelti liaudies kulturišką stovį ir pagerinti medagišką padėjimą. Ar Vokietijos socialdemokratija galėtų leisti 74 dienraščius, daugybę mėnesinių žurnalų ir moksliskų raštų, jeigu neturėtų skaitytojų arba užlaikytojų tų laikraščių? Ar Vokietijos darbininkų ekonomišką padėjimą aprūpino kapitalistai, valdžia ir buržuazija, kad gal užlaikyti tiek raštų? Rodesi, ne. Prie to daėjo, rodosi, ne tuo keliu, koku norėtų vesti sąjungiečius tuli mūsų socializmo dogmatikai; vokiečiai darbininkai irgi, rodo si, turi da tas pačias darbo sąlygas, ką ir mes, bet pagerinimui sau materijabško buvio matomai jieško šaltinių kame-nois kitame, negu kasdieniniame savo triuse kapitalizmo naudai. Mes gi bijodami kapitalizmo tvirtinimo turėtume atsakyti ir nuo valgyimo, nes tuo gaminame reikalingas kapitalizmui darbininkiškas spēkas.

Suprantama, kad čia turiu omenėje V. K. nubaudimą tų narių, kurie noroms ar nenoroms priklausė bei priklausio prie Atlas Trading Asociacijos. V. K. nežinodamas negalėjo spręsti apie jos apgavimą. Nemano dalykas aiškinti apie kokias kompanijas, kaip lygiai ne mano dalykas klausti bankierių kokion spekuliacijon leidžia žmonių sudetuosius pinigus, tačiau nesutinku su V. K. sprendimu kasliuk tos draugijos apgavimom, ji neatsako už buvusias apgavingas bendrijas, susideda iš kelių šimtų ypatų, daugiau-siai rankpelnų darbininkų, kurie Sausio 18 d. susivažiavę galės matyti ir patirti kur deda savo pinigus ir kuo prasižvia prieš visuomenę. Ne niekinti, bet dalyvauti ir veikti ekonominė-e draugijose mūsų susiprantančiųjų pareiga.

Jeigu iš sąjungiečių negalime sutverti kokios-nors ekonomiško jo buvio pagerinimui kooperacijos, visai nedyvai kad tie žmanelės patis sau jieško šaltinių papildymui menko nždarbio ir tankiai pakliuva į apgavystės spąstus. Ir ar nē tat sąjungos valdyba priva lo bausti savo narius ar rūpintis suteikti šaltinius, iš kurių matytų ir turėtų medagišką nauda. Tuomet jų netrauks prie savęs nē Atlas Trading, nē kokia kita asociacija, nes pinigą galima bus pa leisti tarpe savęs.

Pasinaudokime pavyzdžia's praktiško darbo kitų susipratusių jų darbininkų, o beabejo susipratimą ir socializmą tarpe lietuvių greičiau praplatint galėsime, negu kad svajoje apie ateitį dėl savo medagiško labo nieko neveikiant. Tai dvasiškijos metoda, kad rodant laimingą ateitį, gyvent skurde ir nedatekliuose.

Socializmo ateitis ateina ir jį būtina turi ateiti; sulanks jos mūsų anukai, bet ir mes turime gyventi ne kaip vegetai, bet kaip žmonės, kurių triuso reikalauja nauja pasaulio tvarka.

J. B. S.

Dabartinis politiskas padejimas Lietuvoj ir Social-Demokratu Partija.

Lietuvoj, kaip ir visoj Rusijos valstybėj ši laiką vadina «likvidacijos laikas», t. y., kad valdžia, buržuazija ir tamsios žmonių minios su kunigija bendrai stoja į vieną reakcionierių eilę ir sykiu reakcijoje veikia, kad panaikinti viską tą, ką revoliucija laimėjo; naikina organizacijas ir šalininkus laisvės, naikina visoki darbininkišką ir kulturišką judėjimą.

Visupirmu reakcija sugriovė politiškas darbininkų organizacijas, po to ėmėsi prie ekonominių (profesjonalinių) sąjungų, o atgalo už apšvietos draugijų. Ir, rodosi, jau baigia savo darbą. Reakcija su laisvės ir žmonių klesinio susipratimo šalininkais taip pat, kaip ir su jų akcija (veiksmu) pasielgia: žudo ir naikina kiek tik įstengia, nors tas reakcionieriams ir nesunku. Nesunku nužudyti ypatas, bet sunku išnaikinti gyvuojančią dvasią. Žudydami žmones reakcionieriai tikisi išnaikysią ir revoliucijos dvasią. Vienok jau čia atsiranda sunkumas. Prieš revoliuciją galėjo pavartoti savo politišką spēką, bet prieš dvasią tos pavartoti jau negali: čia jau reikia susidurti su žmonių kulturališkais darbais. Reakcionieriams kovoti pagabiausia proga revoliucijos laikų, kuomet galima žudyti ir naikinti, bet kad reikia su tamsybe kovoti prieš šviešą pasirodo vis netaip galingais, kovoti jau nesiseka kad ir stengtųsi iš kailio besinerdami. Ir tas mums išaiškina, kodėl reakcijai pasekminga tik kruvina kova. Darbininkų kova yra be kraujo.

Darbininkai vesdami kovą prieš savo vergintojus tik neišvengtinuose momentuose vartoja kruvinus sukilimus, dagi terora revoliucijos metu stato tik priešais terora iš priešų pusės statomą. Socialdemokratijos svarbiausiu principu—tai liaudies apšvieta, be kurios negal suprasti klesinės kovos, nē socializmo programos. Socialdemokratijai reikalinga, kad pavergtoji klėsa suprastų savo klesas bendrus reikalus, o supratus juos patį isisteigs reikalingą surėdymo tvarką. Ir tas yra priežastis, dėl kurios socialdemokratija priešais reakcijos temdinimo priemone stato savo kovos priemone švietimą liaudies. Reakcionieriai ar atgaleiviai stengiasi nedaleisti žmones susiprasti, mūsų pareiga stengtis žmonių susipratimą plėtoti.

Lietuvoje reakcionieriai susirišę į tam-tikras savo organizacijas, kad lengviau būtų naikinti bustančią žmonėse susipratimo dvasią. Prie tokių reikia priskalvoti ir Kauno Šv. Juozapo Draugija, kurios pirmininkas kun. Oišauskas iš draugijos padarė ochranos dalį (*Žindarmoskoje ochranoje otidelenije*); pats kun Oišauskas veikia stačiai, kaip kad žandaras, o draugija, kaipo reakcionierių skyrius. Apie kruvinus jų darbus gerai žino netik Kaune, bet Panevėžy, Šiauliuos, net Vilniuj ir kitur, tik su tuo skirtumu, kad niekur kitur nėra jiems taip plataus besidarbavimui lauko, kaip Kaune, kur tamsių darbininkų minių didžiausia dalis.

Reakcionierių organizacija turi apimti visus Lietuvoj elementus: darbininkus, mažžemius, tuičius ir kunigus. Pamatas jų darbo yra patrijotizmas (suprask šovinizmas), kad suvienyti lietuvius kovon su kitataučiais ir su pagelba to tautiško antagonizmo

suardyti darbininkų solidariškumą kovoje už savo klesos reikalus, kad panaikinti proletarijato klesų kovą ir kad žmonės giliau į dalyką nesigilintų, nesuprastų jų tikslo, tad dangstosi skraiste karštųjų patrijų, įkuria kasą pašalpos ligoniams ir posmertinėms. Bet ištikrųjų darbininkai sudėtis kason savo pinigais visai ne save šelpia; pinigais naudojasi reakcija savo juodiems tikslams. Ne geresniems tikslams yra leidžiama «Viltis», pagalios «Draugija», užsiimanti būtent sociališku mokslu, tik perdirbus ant savo kurliaus ir iškraipus jį atgaleiviskon pusėn peni juo darbininkiską visuomenę, užnuodijant jos dvasia. Pie to da reikia pridėti ir «Saulės» kursas, kur rengiama busiantieji mokytojai. Nuo liaudies mokyklos per kursus ir laikraščius Lietuvos reakcionieriai po savo įtekme patraukia plačiasias srioves. Toks darbas — pasi dėkavojant, kad proletarijatas likęs nebyliu ir negali visuomenei pasakyti ir parodyti prie ko žmones veda kunigijos pastangos, — reakcionieriams sekasi varyt priekyn ir tvirti ekonomiškai-politiškai — dvasišką žmonių vergiją.

Dabar kyla klausimas, kaip ilgai trauksis ta reakcija? Kaip ilgai tie reakcionieriai nesutiks savo darbe kliučių! Kol socialdemokratija negalės pradėti veikti tik prie pagabesnių sąlygų, tik išsimušus iš to padėjimo, kokiame šiandien ji teyra, nes jai reik pradėti antsyk platesnį darbą, kad galima bus pastatyti darban prirengtus agitatorius ir organizatorius, kurie atsakančiai pataikytų išaiškinti miniai dalyką.

Dėl geresnio supratimo politiškojo gyvenimo Rusijoje, turime perkratyti ar peržvelgti tas tendencijas, ant kurių remiasi reakcija ir sykiu socialdemokratija. Žinoma, kad revoliucija Rusijoje pakilo tuo laiku, kada valdžia buvo nusibankrutijus materijališkai, ačiu karui su Japonija ir vagiškai sistemai biurokratijos šeimininkavime. Dauguma valščionių netik kad jau negalėjo užsimokėti valdžiai mokesčius, bet dagi patįs reikalavo nuo jos pašalpos; badas, ligos ir maras jau seniai naikina Rusiją. Alkanai, paskendę skurde ir nedatekliuose valščionių, neturėdami už ką pirkties reikalingus vartojamus produktus, pramonijoje padarė krachą; Rusijos produkcija neteko pardavystės rinkų, o nusibankrutijusi valdžia tų rinkų su pagelba ginklo iš kitų valstybių užkariant negalėjo. Pramonija apsistojo savo judėjime, užstojo ekonomišką kriezis pasidekavojant razbaininkiskam valdžios gaspadoravimui. Vi suomenės, ypač pavergtieji klodai turėjo sukilti, prie tų prisidėjo bent kurstymais smulkioji ir stambioji buržuazija, o ir kapitalistai, tikėdamiesi, kad paskui galės įeiti į valdžią, kas jiems buvo labai reikalingu. Biurokratai ir kapitalistai norėjo pasidalyti valdžią, bet tas neilgai truko, kad biurokratijai paimti viršų. Su pagelba gudrybės ir tamsių minių, prie kurių greit persimetė ir buržuazija, biurokratijai pasisekė apveikti revoliuciją. Apsidirbus su revoliucionieriais biurokratija pradeda naikinti ir tą tendenciją, vedančią prie užgriebimo valdžios į savo rankas. Da neseniai valstybės dūmoje ministeriai kalbėjo apie konstitucijinę laisvę, bet tas jau praėjo ir šiandien aimanuoja tik, kad permažai reakcija turi spēkų.

Tokiu būdu biurokratija sustiprėjęs galų gale parodė save buržuazijai ir visiems tiems, kurie stoji prieš revoliuciją, kad patiems laimėti, parodė, kad bauriai prigavo. Ir tik dabar buržuazija pradeda suprasti, kad sau užkenkė, begindama valdžią. Kapitalistai už palaikimą valdžios tik tiek gavo, kad gal laisvai spausti ir išnaudoti darbininkus. Ir artinasi vėl laikas, kad diduma darbininkų liks be darbo ir be išteklių pragyvenimui. Į valščionių ūkį valdžia įvedė naują tvarką; ikišiol Rusijoje valščionis valdė žemę bendrai, visi skurdo, dabar pradėjo dalinti žemę vienesedžiams. Pasiturintieji gali persinešti ant aplaikytos žemės ir pradėti gyventi, bet tokių labai mažai tėra; dauguma parduoda savo dalinį turtingesniems, kurių irgi labai mažas nuosimtis tarpe Rusijos valščionių. Ką gi veiks ir kur dings pravalgę pinigų gautus už parduotą žemę žmonės, kurių yra 90%! Ir valdžios sa-

vo mokesčiai negalės remti, nēgi badaudami pramonijos nepakels. Iš to išeina, kad Rusija stovi ant krašto da didesnio ekonominio nusibankrutijimo, negu ikišiol; o karą pradėti taipgi nėra spēkų. Iš vienos pusės minia alkanųjų baisiais pasididina ir pagieža jų beabejo vėl atsikreips prieš turtuolius ir valdžią; miestų kapitalistai negalėdami padidinti savo kapitalų turės vien dėl savo gerovės stoti prieš valdžią. Tokiu būdu reakcijos pamatai patįs pradeda irti ir trupėti. Ir tai naterališku laiko bėgiu tur įvykti, kad reakcija tur pulti. Ir štai atsidero plati dirva socialdemokratijai. Tam ateinančiam laikui ji turi prirengti veikėjus. Ir tas laikas jau nepertoli. Rusijos socialdemokratų partija rengia proletariją prie to laiko. Lietuvos socialdemokratija irgi stengiasi prirengti bent reikalinguosius veikėjus. Ir dėlto jos svarbiausiu uždaviniu yra pradėti leisti teoretišką laikraštį dėl geresnio prirengimo narių prie ateinančios kovos, dėl prirengimo veikėjų: agitatorių ir organizatorių, kurių pas mumis apčiuopiama stoka.

A. Baranauskas.

Ne gražus vardas, bet turinys reiškia.

Patyręs, kad eina laikraštis «Draugas» maniau, kad turinys atsakys vardui ir griebiausi už jo. Bet pasirodė, kad ne gražus vardas, bet turinys ką — nors reiškia. Reiškia, ir dagi daug reiškia. Štai gavęs «Draugo» N17 skaitau ir pats sau netikiu, ar ištikrųjų «Draugas» išeina laisvoj šalyj ar Ispanijos valdžios cenzurojamas. Negalėjau suprasti, kas pasidarė su mūsų «Draugu», ar Ispanijos valdžia jį leidžia, ar papirko, kad skelbtų pasaulei jos išteisinimą už žmogžudystę, papildytą ant viso pasaulio gerbiamo mokslinčiaus. Ne, «Draugas» išeina Amerikoje, šalyje laisvės, kuri nupirkta žmonių krauju, dabar prieš tą laivę išžengia jau netik kapitalistai bet ir «Draugo» redaktoriai, pripažindami Ispanijos valdžią už nekaltą, nes profesorius Franciškus Ferreras skelbė laisvę ir jį reikėjo užmušti kaipo anarchistą. Stovėiau ir nežinojau ką daryti, nē ką manyti, bet ant galo apriman ir pradėjau vėl skaityti. Nieko daugiau, apart pliovonių ir žmonių klaidinimo. Betraukydamas pečiais ir besistebėdamas varčiau, žiurėjau, net perpykęs suglemžės trenkiaiu į šiukšlyną, nes tik ten tokiam laikraštपालािку tinkamiausia vieta.

Bet turiu pasakyti, kaip man pateko tas laikraštपालािकis. Pribuvęs iš Lietuvos da neseniai, nežinojau pirmeiviškų laikraščių antrašų, o pažįstamų draugų taipgi. Vieną šventadienį nuėjau į bažnyčią. Išeinant iš bažnyčios pobažnytinio sklepo durįs pamaniau stovintį žmogų su laikraščiais ir patylomis niuniojantį: «Ar nenorite «Draugo»?» — Draugo, beabejo tai draugas žmonių darbininkų, pamislilęs, priėjau ir paklausiau po kiek parduoda numerį. Patyręs apie kainą ir apčiupinėjęs kišenių, persitikrinau, kad buvau pasiėmęs tik vieną dešimtuką, bet tą nuo manęs prie bažnyčios durų kokis tai bažnytinis činauninkas atėmė; mat beužsimokėjimo ir į bažnyčią Amerikoje neleidžia pasimelsti. Neturėdamas pinigų, paprašiau pardavėjo suteikti man «Draugo» redakcijos antrašą.

Nurašius man į «Draugo» redakciją, prašant vieno numerio dėl pasižiūrėjimo ir persitikrinimo apie laikraščio spalvą, į trečią dieną gavau visą punda. Taipgi prisuntė atvirų laiškelių su pamokinimais. Mat reikia priminti, kad aš klausiau «Draugo» redakcijos, ar neturi pardavimui knygos: «Iš kur kilo melai ir skriandos žmonijos». «Draugo» redakcija vietoje nurodyti, kur galima gauti, duoda velnių tos knygos autoriui, girdi tą knygą parašęs atskalunas, kunigas Dembskis, ten nėra nurodyta iš kur kyla melai ir skriandos žmonijos, bet tik išniekinimas kunigų, švento tikėjimo ir bažnyčios (kunigai, bažnyčia, tikėjimas — buvo rašyta iš didžiosios raidės), «o kad esi doras žmogelis, tai su tokiais nesusidėk, kurie liepia pirkti tą knygą, ba greit gali iš kelio paklysti». Na, žinoma, kad aš galėjau paklysti be draugų Bostone, nes miestas

dideis ir painus, bet kaslink tyto «Draugo» persikrinau, k ir purvai, melas ir šmeižimai. Nors nesuoniau prenuo oja pleškina kas savaitę raš Nieko įdomaus tame nebūtu. kyla melai ir skriandos žmonijos, gina Ispanijos valdžią u kielinti kraviną carą už jo k ūia, kad prie to prisida ir ta pendentus», «Oceanic» ir priežastis, kodėl žmogžudziu

SAJUNG

LSS Sekret

63. Veik. K-tui pasiųgtinkulu ištyrimo priežasties l K-to krivolės laike P. Pusku
64. Aplaikius praešitidokumentai, pasiūniau užl gni, kur randasi S-gos dokti jo tarnystos.

Veikiančiojo Komit

Įnešimas V. K-tui.

Žiūrint ant to: 1) Kad s timas yra labai žemas arba su gū nepajlegia dabartinis org nrengtos prelekcijos, referi žaujančių organizacijų S-ga. Įnešu užvest S-je sekant

Kuopoms dėl diskusavi klausimus iš Socializmo teo; naujos, Istoriškojo Materijaliz

pos turi laikyti literatiškus s

Jei dalykas nėra gana ai

na priešingų nuomonių, tai l

grūdinamas viršminėtai įstaig

darba, kurį su pilnais pašikš

Silpnės kuopos ant visų k

staigai dėl patvirtinimo arb;

P. S. Tas darbas parau

riai, kuris pamatydamas or;

kuopose, galėtų pasiūsti tam;

dabartinių sąlygų dirbant va

reikėtų pavest Lit. K-tui.

Įnešimas perėjo per V. J

šiu įnešimą pavadant darbą

A. Žimanto taisyamą, kad «tą

specijališkam K-tui, kuris p

balsai. 3) Už J. S. Pruselai

ūgti kuopoms klausimus, g

rie diskusijų ir t. p. — 2 bal

šio taisyamo (t. y. rinkt s

balsas.

Tokiu būdu įnešimas pri

4 balsais, prieš 4 balsus.

didelis ir painus, bet kasliok savęs, tai jau mano dalykas. Iš aplai-
kyto «Draugo» persikrinnu, kad po gražia priedanga, vien puvesiai-
ir purvai, melas ir šmeižimai, temdėnimas ir klaidinimas skaityto-
jų. Nors nesuoniau prenumeratos, tačiau «Draugo» administra-
cija pleškina kas savaitę raštalaikį su priedu «skaityk sveikas». Niekas
idomans tame nebūtų, kad iškeikia autorių knygos «iš kur
kyla melai ir skriados žmonijos», bet negaliu suprasti kodėl «Draug-
gas» gina Ispanijos valdžią už žmogžudystę? Ar tik da nepradės
teisinti kruviną carą už jo kruvinus darbus? O gal «Draugas» jau-
čia, kad prie to prisida ir ta luoma, kuri leidžia «Draugus» «Inde-
pendentus», «Oceanic'us» ir tiems panašius,—kunigija! Štai ir
priežastis, kodėl žmogžudžius teisinga.

R. Wytle.

SAJUNGOS REIKALAI.

LSS Sekretoriaus pranešimai.

53. Veik. K—tui pasiūsta per K—tą surinktieji dokumentai, linkui ištyrimo priežasties kodėl nepatilpo organe V. K—to ir P. K—to krivulės laike P. Puskunigio buvimo centro sekr.

54. Aplaičius pranešimą kad «Kovos» adm. nesiranda S-gos dokumentai, pasiunčiau užklausimą Ex-sekr. S-gos P. Puskunigui, kur randasi S-gos doktmentai, kurie jam buvo pavesti laike jo tarnystos.

Lig. Centro Sek. Aug. Purvis.

Veikiančiojo Komiteto Referendumas No 17.

Įnešimas V. K—tui.

Žiūrint ant to: 1) Kad sąjungiečių didžiumos klesinis susipra-
timas yra labai žemas arba suvis jo nėra; 2) Kad papildyti tą sprą-
gą nepajėgia dabartinis organas «Kova» ir retkarčiais kaip kur
surengtos prelekcijos, referatai ir t.p.; 3) Kadangi tam tikrų ke-
liaujančių organizacijų S-ga neturi, tad

Įnešu užvest S—je sekantį *Organizatyviškai—Apšvietos darbą.*

Kuopoms dėl diskusavimo tam tikra S-gos įstaiga išsiunčia
klausimus iš Socializmo teorijos, Filozofijos, Politiškosios Ekono-
mijos, Istorikojo Materijalizmo ir t.p. Dėlei jo gvildinimo kuo-
pos turi laikyti literatiškus susirinkimus.

Jei dalykas nėra gana aiškiai išgvildentas arba randasi kele-
tas priešingų nuomonių, tai klausimas su visoms nuomonėms yra
grąžinamas viršminėtai įstaigai, t.y. atliekančiai Organiz. Apšv.
darbą, kuri su pilnais paaiškinimais antru kart pasiunčia kuopai.
Silpnės kuopos ant visų klausimų prisiunčia savo nuomones tai
įstaigai dėl patvirtinimo arba tikro išaiškinimo.

P. S. Tas darbas parankiausia būtų atlikti Centro Sekreto-
riui, kuris pamatydamas organizatyvišką, kaip ir apšvietos stovį
kuopose, galėtų pasiūsti tam—tikrus klausimus, bet šiuom laik prie
dabartinių sąlygų dirbant vakarais tą darbą negalima atlikti, tai
reikėtų pavesti Lit. K—tui.

Lig. Centro Sekr. Aug. Purvis.

Įnešimas perėjo per V. K—tą. Rezultatas sekantis: 1) Už iš-
tįsą įnešimą pavedant darbą Literatiškam K—tui 4 balsai. 2) Už
A. Žimanto taisyimą, kad «tą darbą pavesti tam tikslui išrinktam
specijališkam K—tui, kuris pažįsta gerai organizatyvišką darbą—3
balsai. 3) Už J. S. Pruselaičio taisyimą, kad «Lit. K—tas vieton
siūsti kuopoms klausimus, garsintų organe ir per organą ragintų
prie diskusijų ir t. p.—2 balsai. 4) Už A. Žimanto ir J. S. Pruse-
laičio taisyimo (t.y. rinkti specijališką k—tą ir garsint organe—1
balsas.

Tokiu būdu įnešimas priimtas pavedant tą darbą Lit. K—tui su
6 balsais, prieš 4 balsus.

V. K—to Sekr. J. Stasiulevičius.

Lig. Centro Sekr. Aug. Purvis.

Pasiteisinimas.

«Kovos» Nr.46 V. K. sekr. skundžia, kad aš nuo pat už-
ėmimo Veikiančiamjam Komitete vietos, visai nedalyvauju jo
tarimuose, taigi noriu čia paaiškinti priežastį, kodėl nedalyva-
vau balsavimuose.

Kad veikti, reikia dalyką žinoti iš visų pusių. Užimtas
Mc Kees Rocks'o streiku neturėjau laiko tēmyti į musų są-
jungos vidurinius reikalus, nežinodamas dalyko negalėjau bal-
suoti ant tarimų 12, 13 ir 14, apie kuriuos pranešimą aplai-
kiau 7 dienomis po balsavimo. Vienok toliaus pasilikti ne-
veikiančiu nenorėčiau, tačiau gal būtų daug geriau, kad III-
sis rajonas savo ateinančioj konferencijoj išrinktų kitą atstovą
į mano vietą, nes aš, budamas organizatorium Industrial
Workers of the World, negaliu būti vienoj vietoj ir balsavi-
mų pranešimai manęs namie neradę pasilieka be atsakymo.
Taigi dėl tos priežasties reguliariškai veikti negaliu.

Jums ir Socijališkai revoliucijai jusų.

J. Lukoševičius.

Nesuprantu!—Ar vykdome ar krikdome.

Jau užtenka pamokslų, kurių ganėtina prisiklausėme
per «Kovos» skiltis:—kaip įgyvendinti musų taisyklės.

Vieni už kitus lektyniuodamiesi siuntė patarimus, bet ma-
tomai, ant jų mažai kas teatreikia atydą. Iš to mes ma-
tome, kad neiname pirmyn, bet atgal. Negalima sakyti, kad
krikdydami darbą vykdome.

Bet tas dar netaip svarbu būtų, jei musų nekuriuose kuo-
pose, ar pavienių, ar bent kelių draugų nuomonėse kyšotų
tokios mintys, bet čion kur—kas svarbesnis dalykas reikalau-
jantis rimtesnio, atydesnio prisžiūrėjimo, kuris k šia, tarp mu-
sų sąjungiečių role.—Išrinktasis visos sąjungos, visų sąnarių
Pildantysis Komitetas. (Rašau apie vieną narį, nes jį tik ir
teliečia dalykas).

Pildantysis Komitetas atsuovauja visuose S—gos daly-
kuose: ką P. K. nutarė, tas neatbutinai reikalinga pildyti
kuopose ir pavieniuose, nes kitaip laužytų augščiausios val-
dybos nutarimus, tokiu būdu bereikalingas būtų ir rinkimas
minėto komiteto.

Bet negalima užtylėti, jei pats P. K—to narys išžengė iš
rėmų, arba kitaip sakant uoliais šuoliais peišoko P. Komite-
to tiesas, kas pasirodo nutarime kasliok drg. J.P. Krumo B-
ph. su koku mandagumu patiko jijj P. K. narys—P. Nor-
kus. Nutarime savo pasakydamas: gal Bagočiaus rolė suloš (?)
(Žodžiai— P. Norkaus).

Bagočiaus kaltė užmetama visiems. Kuo Norkus ga-
li prirodyt, kad J.P. Krumas gali būti pasekėju (assistant)
Bagočiaus?

Kuo gali pasirodyti J.P.K. plenas linkui sąjungos? Ant
ko pasiremiant galima buvo užmesti J.P. Krumui sulčšimą
bagočiaus, ar ko panašaus. Negalėjo, negali ir negalės tur-
but nieks prirodyt. Toks pasielgimas P.K. netik įžeidžia,
bet paniekina tą draugą, kuris pabaigęs Chicagoj universite-
tą manė pasisųgti sąjungos labui, sutvirtinant ją. Pasiųs-
damas peticiją centro sekretoriui Purviui prašė išdirbti marš-

rutą, neturėdamas jokių įtariamų tikslų, vien norą pasidarbuoti kiek sąjungos labui.

Prie ko einame disciplinuodami iki to laipsnio ir varždami norinčiųjų veikti laisvę, ar prie vykdimo, ar kridimo? Sakysite draugai, ar ne kiekviename iš mūsų turi rūpėti sąjungos gerovė? Atstovas turi atstovauti ir veikti atsovaujančiųjų vardu ir ginti jų reikalus; taigi P. K. privalo daugiau prisilaikyti nuoseklumo, nes jis mus visus atstovauja ir negali iš liucosos valios, pagal neapsvarstytos savo nuomonės spęsti—byt po semu.

Ir kągi padarė toks sprendimas linkui drg. J.P. K., kuris apvažiavęs nemažą plotą lietuviškų kolonijų, nemažą dozę apšvietos darbininkams suteikė? Sugrįžęs Chicagon, gavęs už savo darbavimąjį tokį pavaišinimą, jau nebemano to liaus veikti.

(Tikro socialisto priedermė veikti, nežiurint ką už tai gauna. Nors P. K. sprendimas ir nevisai pagirtinas, tačiau neyra toks jau bausis ir paniekinantis, drg. J.P. Krumą: P. K. vien oficialškai neįgaliojo J.P. K.—mą laike rinkimų, bet anaipitol neuždraudė jam darbuotis sąjungos geroviai. Jei rupi mums sąjungos labas, savo ambicijos trupučuką taipgi reikia paaukuoti. Red.) P. K. užmušė dvasią trokštančio veikti draugo. Ar tą galima pavadinti praktišku darbu. Gal norėta Norkui užimti vietą? (Nevieno Norkaus spęsta, bet P. K.—teto. Red). Bet gana to, jei panašiai elgsimės tai netrukus nubaidysime šalin visus veikėjus ir liksime be spēkų.

Turiu pranešti, jog J.P. K.—mas niekur daugiau nevažiuos, nes gerą padėkavonę gavęs tuo jau pasikakino. Taigi Clevelando, Detroito ir kitos kuopos tegul sau įieško kito kalbėtojo, pav. p. Jurgelionio... Netoli eisime tokiais keliais.

Špokas.

Pastaba: Gal but, kad P. Komiteto drg. J.P. Krumo reikalavimo atmetimas galėjo įžeisti šį pastarąjį, vienok jei veikta ne dėl politikavimo, vien iš pasišventimo sąjungos gerovei, tai taip labai įžeisti nepridera, o galiaus už «įžeistąjį» atstoko tik špokas ne J.P. K., todėl manau, kad J.P. K. neveikė vien dėl savo ambicijos. Draugai, nepliekime tokiais aštriais sarkatizmais už menką iš vėžių pakrypimą. Gali padaryti klaidas ir V. K. ir P. K. ir nariai ir net veikėjai, nurodykite tas klaidas rimtai, bet be pasiniekinimų, kas pas mus įėjęs į madą ir ištikro buti «Kovos» redaktoriui, reikia gelžinių nervų, kad orjentuotis draugų besibombardavimo ugnyje.

Red.

Paaiškinimas

«Kovą» savasčia «Atlas Trading Ass'n» niekur nepagarsinan, bet jeigu minėta «Atlas Trading Ass'n» savo narių sąrašė pagarsino, tai tą padarė sauvališkai—man nežinant.

Taipgi toj korporacijoj aktyviškai nedalyvavau, jokių informacijų apie ją suteikt negaliu ir visai nuo jos atsiskau.

J. P. Valadka.

Dėl knygos «Moteris ir Socijalizmas».

Tai vienam, tai kitam «Kovos» numeriuose galima buvo užtėmyti agitavimą dėl kuoveikiausio išleidimo tos paminėtos

knygos, bet rodosi, ištikro mažai į tai atydos atkreipiame, nors tai dalykas daug svarbesnis, negu besiginčijimai už dr. Graičiuono priėmimą.

Draugės ir draugai! Laikas mums buti jau suprantančiais savo reikalus, laikas suprasti, kas mums svarbiausiai reikalinga. Apšvieta! Jeigu visi mes busime apšviestais, kaip reikia, ištikro mūsų sąjungoje nebutų bergždžių ginčų. Apšvieta taip reikalinga, o mes to lyg suprasti negalime. Nes jeigu suprustume, tai po penkesdešimts centų paaukavę jos reikalams, galėtume išleisti netik vieną tą veikalą «Moteris ir Socijalizmas», bet ir kitas. Nuo mūsų apšvietos priguli netik sąjungos labas, bet ir socializmo idėjos plėtojimas,—ateitis. Kame gi tą apšvieta sau rasime, jeigu patįs nesistengsime ją sau susitverti? Mokyklos, kokias visuomenė turi—ne mums, nes jas užgriebė ir valdo mūsų klesos priešai. Mokslas mums neprieinamas—mokslas, kuris mus netemdintų, ne darytų nuolankiais vergais, bet parodytų teisybę ir patartų, ką reikia daryti, kad gauti tikrą ir pilną mokslą už savo kasdieninį triušą. Jeigu apsilėdžiame ir į tą reikalą neatkreipiame savo atydos, pasirodo, kad apšvieta ir išsiluovimas mums nerupi. Ne, draugai, taip negerai. Tokiais pasirodyti svetui socialistams nepritinka. Butinai turime daugiau atkreipti atydos į savo apšvietos reikalus, nes prigulint prie sąjungos da negalima vadintis tikrais socialistais, o jais turime likti.

Aš siunčiu Idolerį prenumeratos už «Moteris ir Socijalizmas». Kas sekantis? Tikiuosi, kad nebusiu aš vienas, tokių, kuris supranta reikalingumą mums to veikalo.

T. J. Kučinskas.

Kodėl L. S. S. A. neauga?

Tarpe daugybės geresnių ir menkesnių streipsnių tilps tančių «Kovoje», visuomet randasi kas—nors naudingo, turinčio prisidėti prie praplatinimo sąjungos sąnarių proto horizonto.

Skaitas kiek ilgesnį laiką «Kovą» sąnaris, turėtų but apsipazinęs jei jau ne su apšvietos reikalavimais, kokia būtų reikalinga sąjungai, tai bent su jos organizacijos reikalais, jos stoviu, jos geromis ar blogomis pusėmis. Vienu žodžiu: turėtų suprasti, kas joje yra gero ir naudingo, ir kas blogo ir blėdingo. Turint tą supratimą, galima nurodyti geriasias puses, su patarimu, jog jų reikia prisilaikyti, ir kritikuoti blogasias, kad jas pašalinti, jei tas būtų daroma, beabejonės sąjunga turėtų dabar stovėti daug geresniam padėjime, negu, kad ji ištikrųjų yra. Kas do priežastis, jog sąjunga į du pastarusius metu taip nežymiai gyvuoja ir da nežymiau auga? Į tuos 2 metu daugumą sąjungos kuopų panešta dikčiai darbo, ar tai laikant prakalbas, paskaitas, diskusijas, ar tai išplatinant pundus a šisakimus; ant galo renkat viršininkus į visokius komitetus ir rajonus, vidurinių sąjungos reikalų tvarkimui. Prisilaikant teorijos, jog: joks darbas neprazūsta, sąjunga dabar turėtų stovėti daug geriau. Jei sąjunga dabar nestovi blogiaus, negu pora metų atgal, tai vistiek negalima pasigirti, jog ji stovi daug geriaus. (Irgi negalima sakyti, kad stovi blogiau. Sąjunga pirm 2 metų kur—kas buvo silpnesnė, ne-

dabar, sąjungos turtas ku... didesni, negu prieš pora... Kamegi randasi tie retė

je, jog nepaisant visų išbar... Atsakymų į tą kl... ar daugiau prasila... Nors neturėjau u... «Kovos» turinio, vie... straiptisnelių rimčiaus te... kaip «agitacijos b... pasilieka neapsvarstytas.

Daug kalčių buvo užme... užtekusiems sąjungos p... to, jog ydos stengt... ir kitokiose formose, ir... nepradės atkreipti... sąjungos reikalų, jei... negu kad pradėti l... kuopų, randasi labai m... vartyti nau... priklauso prie sąjur... dėlko priklauso.

ingaidaujančias išgirsti k... turi ką—nors taip ypat... nepripazįsta. Iškiila...

Ir tai tokie ginčai, ku... prieš sąjungos, visai... kas turės milšti ka... įvykus socializmui, vi... Kas milš ka... visuomenės dalykas.

už pabaigos ir tai di

Prakti

Iš Anglijos «Rankpelniuo... Socijalizmas» prisijunė \$36... netik ištarti ačiu už sąjau... pavyzdį ir skubėt dēt pini... draugai!

Chicagos L.S.S. kuopų Di... «Pirmi Žingsniai» likusi pel... draugai, pavyzdis mums: di... išvilksim iš skolu.

Dar prie «Mo

Draugai! Kurie turite k... Moteris ir Socijalizmas», M... 21 dienai G... administracijon, nes jie... kontrolavimui. Viel... Gražindami sen... drage prisist... reikalinga dėlei pradėjimo st...

gu dabar, sąjungos turtas kur—kas pasidinės, tik jos reikalavimas didesni, negu prieš pora metų. Red).

Kamegi randasi tie retėžiai, ką laiko sąjungą taip svaržę, jog nepaisant visų išbandytų priemonių ji neauga, kaip reikėtų? Atsakymų į tą klausimą manding, turėtų užsiimti, senesni ar daugiau prasilavinę, sąjungoje nuoseniau veikę draugai. Nors neturėčiau užtektinai laiko gilesniam studijavimui «Kovos» turinio, vienok kiek atsime nu tai tik kokia pora straipsnelių rimčiaus tepajudinta taip svarbų sąjungos klausimą, kaip «agitacijos budas». Tas klausimas dar ir iki šiol pasilieka neapsvarstytas.

Daug kalčių buvo užmetama, kaltiems ir nekaltiems, neva užkenkusiems sąjungos plėtojimuisi apsirėškimams. Nepaisant to, jog ydos stengtasi prašalinti, jos da tebegyvuoja, kad ir kitokiose formose, ir pasiliktu da ant ilgo gyvuoti, jei sąnariai nepradės atkreipti daugiau atydos ant savęs ir pazinimo sąjungos reikalų, jei nepasistengs pasikelti pats savęs pirmiau, negu kad pradėti kelti kitus. Tarpe jau gyvuojančių kuopų, randasi labai mažas skaičius susipratusių darbininkų, kurie galėtų varyti naudingą agitaciją. Didesnė gi dalis sąnarių priklauso prie sąjungos tokių, ką negali suprastinai išuškinti, dėlko priklauso. Varant agitaciją ar taip debatus su žingeidaujančias išgirsti kas tas socializmas, kiekvienas sąnarys turi ką—nors taip ypatingo savo programoje, ko kiti sąnariai nepripažįsta. Iškilta neišrišami ginčai tarpe pačių sąnarių.

Ir tai tokie ginčai, kurie tarpe socialistų, ir da priklausančių prie sąjungos, visai neturėtų būti. Ginčijamasi net apie tai, kas turės milšti karves ir atlikinėš tam panašius darbus, įvykus socializmui, vietoje, kad lavintis ir suprasti patį socializma. Kas milš karves ar batus valys, tai jau ateities visuomenės dalykas. Bet mes paprastai nepradėję griežiamės už pabaigos ir tai didžiausia mūsų yda.

I. J. Edmns.

Praktiškas darbas.

Iš Anglijos «Rankpelnio» Administracija išleidimui «Moteris ir Socializmas» prisiunė \$36.53r. Todėl mes sąjungiečiai privalome netik ištarti ačiu už sąjaušmą, bet ir patį pasekti Scotland'iečių pavyzdį ir skubėt dēt pinigų išleidimui minėto veikalo. Kas daugiau, draugai!!

Chicago L.S.S. kuopų Dramatiškas Ratelis nuo parengto teatro «Pirmi Žingsniai» likusi pelnā \$26.65 prisiunė «Kovos» Fondan. Draugai, pavyzdys mums: dirbkim, o nauda tuoj bus žymi, ir sąjunga išvilksim iš skolų.

«Kovos» Administracija.

Dar prie «Moteris ir Socializmas».

Draugai! Kurie turite kvitarijušus rinkimui prenumeratos už «Moteris ir Socializmas», malonėkit neatidelioldami, begyje 2-jų savaičių, t. y. iki 24 dienas Guodžio 1909 m. sugražint visus «Kovos» administracijon, nes jie neyra atsakanti rinkimui ir prenumeratorių kontroliavimui. Vieton senųjų yra atspausiti nauji, daug parankesni. Gražindami senuosius kvitarijušus, malonėkit be atidelioldimo drauge prisiųst ir pinigus už parduotuosius lapelius. Tas reikalinga dėlei pradėjimo spausdint knygą «Moteris ir Socializ-

mas». Malonėkite draugai atlikt savo užduotį iki 24 Gruodžio 1909, idant nereikėtų rašinėš jums ypatingai arba perdavinēt jūsu pavardes komitetams ir talpinēt «Kovoj».

«Kovos» Administracija.

DARBININKO KRONIKA.

Ispanijos dvasiškijos episkopatas kreipėsi prie valdžios su reikalavimu, kad ta uždarytu visas viešas ir abelnai svietiškas mokyklas valstybėj. Dvasiškija reikalauja, kad palikti tik vienuolynų globoje esančias mokyklas, idant galima būtų temdinti lankančius vaikus ir laikyti nuolankiame valdžiai ir kunigijai paklusnume.

Gruodžio 2 d. mieste Spokane, Wash. suareštuota Elzbieta Flynn, Industrial Workers of the World skyriaus organo redaktorę už tat, kad vaikštinėjo arti kalėjimo, kur randasi uždaryti unijistai. Cianykštė policija vartoja tikrai rusišką metodą.

Dr'gė Flynn apskundė policiją už stengimąsi naikinti laisvės žodžio teises. Už suareštuotoją reikalaujama 5,000 dolerių. Policija taipgi užpuolė ant I. W. of W. biuro ir suėmė visus unijos viršininkus, o taipgi ten esančius Išpildančiojo komiteto narius. Pribusieji iš Chicago 4 dr'gai, kad ginti areštuotus draugus, tuojaus išsėdant jiems iš trukio likos suimti. Matomai policijoj vartojama tikrai maskolišką metodą.

VISUOMENES ZINIAI.

Klausimas

Teiksitės man pasakyti, kad Dr. E. C. Collins, autorius «Vadovas in sveikata» yra numiręs ir kodėl laikraščiai nerašo!

A. Mašinauskas.

Atsakymas.

Kad Dr. E. C. Collins jau yra numiręs, tai tikra teisybė ir kai po pats numiręs, negali sergančių gydyti, bet jei kits koks daktar-palaikis po tuom vardu slepiasi, tai vienok jis nieko bendro neturi su gydimu Dr. Collins ir su «stebuklinga» knyga «Vadovas in kišenių». Mes tik dabar pasiteiravę, apie tai dažinojome, todėl kad norės ir kiti laikraščiai galės paminėti šį pranešimą, kad skaitytojai neapsigautų su Dr. E. C. Collins.

Emil Haecker.

Zmoniu Karas.

Vaizdelis iš XIII ir XIV metš. Socializmo Istorijos. Sulietuvino J. B. S.

(TASA).

Pasilikęs partijos vadovu Dolcino tuojaus parodė savo veiksmo pasekmes. Sustiprino organizaciją, kas butinai buvo reikalingu iš priezasties didelio persekiojimo. Agitaciją padarė labiau konspiratyvišką, vienok varė ją su visu užsidegimu. Tų laikų kronikieriai stebėjosi iš drąsos ir veiklumo Do'cino ir Margaritos, gerbdami patogumą, protą entuzijumą, pasišventimą ir karzygiškumą tos jaunos poros. Toji pora be paliovos keliavo iš vietos į vietą po visą Lombardiją, Piemontą ir kitas krašto dalis, nuolat agitujant tarpe dirbančiųjų žmonių ir dauginant organizacijos narių skaitlių.

Apie gražiąją Margaritą iš Trenko ir n-šų patogų jaunikaitį Dolcino, netrukus pradėjo tarp žmonių plėstis įvairios pasakos; pasakota net, kad tai Mesijošius, kuris išves žmoniją iš namų nevalios..

Tačiaus tokios pasakos tik padidino popiežiaus ir jo ištikimų tarnų piktumą, persekiojimas pastojo da žiauresnis. Po šesiu metų kentėjimo kalėjime ir po baisiausiųjų tortūrų buvusis partijos vadovas Gerardo Segarelis 1300 metais likosi ant laužo sudegintas.

Už galvą Dolcino paskirta didelė pinigų suma. Partija tad pamatė reikalą gelbėti antrą savo vadovą ir paslėpti jį nuo popiežiškų bernų ir nutarė išsiųsti Dolciną į užsienį. Didelis nuliudimas apėmė partijos narius iš priezasties prazuvi mo pirmojo vado ir partijos įkurtojo Segarelis ir išvažiavimo antrojo vado Dolcino, kuris likosi, tarsi stabu, garbinamam minios pavergtųjų žmonių. Bet Dolcino išvažiudamas į užsienį neišvežė vilties. Atsisveikindamas draugus kalbėjo:

—Apleidžiu šią šalį, kur tyronai ugnė ir kardu nori išnaikinti teisybę ir teisingystę, bet apleidžiu ne su noru ir ne ilgam laikui. Sugrįšiu ir vėl, idant pirmutinis eilėse stoti į kovą ir tuo pačiu ginklu, ką ir mūsų priešai vartoja išnaikinti priespaudą, tyraniją ir žmonių vergiją, idant pavergtuosius ir paniekintuosius, išnaudojamus ir kankinamus pastatyti ant vergijos ir nuodemės pelenų ir griuvėsių, kaip pergalėtojus. Nenusiminkite, broliai, laikykitės tvirtai vienybės, nes diena teisingojo sudo artinasi.

Sujudinti iki ašarų klausytojai su vilčia ir dėkingyste akyse spaudėsi prie Fra Dolcino ir sesers Margaritos, kad atsisveikinti ir pabučiuoti bent jų rubų kraštėlių.

Persirėdę Dolcino su Margarita naktimis besislapstydami pastogėse partijos draugų, iškeliavo į Dolmaciją, kur pergyveno, kaip ištremtiniai keturis metus

Dolcino iš užsienio rašė draugams laiškus, kurie po visą partiją vaikščiojo, kaip, kad lapeliai ar atsišaukimai, stiprindami kovotojų dvasią ir daugindami narių skaičių.

Dolcino Laiškai.

—Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus.

—Ant amžų amžinųjų—atsakė žmonės, kurie nedėlios popiečiu sėdėjo smuklėje prie stalų, besišnekučiuodami ir be gerdami ruktųjų vyną.

—Sveiks broli! Iš kurgi tai Dievs veda. Gal papasakosite mums ka—nors naujo.

Atėjūnas buvo švento Franciškaus brolijos vienuolis, apsišvalgęs aplink atsakė:

—Iš toli keliauju. Kelias išpuolė per gražųjį Sezijos klonį. Ištikro smagu buvo keliauti matant taip gražią apilinkę, bet visur, kur tik į kaimą užėjau, mačiau, kad niekur žmonės laimingai ir gražiai negyvena. Visame Piemonte ir šioje apilinkėje kaimuose vargo ir skurdo nemažai, o rodosi kad ir čia pas jusmės negeriau yra.

—Šventa teisybė!—pradėjo aimanuoti valkščionys.—Šventa teisybė, kad negeriau.

Senas žilas Lorenzo pridūrė:

—Kaskart blogiau, kaskart labiau spaudžia mus skurdas ir vargas. Mūsų kaimas priklauso vyskupui. Da gyvenant mūsų senukams, žemė buvo žmonių nuosavybe, bet šian dien žmonės nieko neturi, viskas ponijos rankose, arba priklauso vyskupams bei vienuolynams, o žmonės turi eiti sunkią baudžiamą ir mokėti dešimtinės. O tos dešimtinės auga ir au-

ga be galo ir krašto, kad tu, žmagau, mokėk ir mokėk, atiduoک visus savo sunkaus triuso vaisius ponui, vyskupui bei vienuolynui, o tau nēr nieko. Tas visai nerupi mūsų kaimo savininkui. Lupa nuo žmonių nesvietiškai. Sunkus žmogaus gyvenimas. Negana to, štai ir vėl pramanė kokį ten jubilėjinį metą ir vėl uždėjo naujus mokesčius ant žmonių, buten šventam tėvui, kuris buk dabar sunkiam padėjime esąs, nes, sako, kokie ten karaliai prieš jį ranką kelia ir jam reik pinigų, nes anie priešininkai švento Petro donės popiežiui nenor mokėti. Taigi mēs turime už tat atsakyti ir mokėti. O, vargas, kassyk didesnė bėda, kassyk daugiau neteisybės šiam sviete!...

—Bet tas gal greit jau pasibaigs!—sušuko jaunas ir kašt Giuseppe.—Girdisi, žmonės pasakoja apie sukilimą. Buvo mūsų kaime keli keliaujanti vienuoliai iš švento Franciškaus brolijos ir pats savo ausimis girdėjau pasakojimą, kad visur žmonės iš popiežiškos valdžios neužganėdinti ir rengiasi sukilti. Pasakojo apie brolių Dolcino, butent yra vadu ir narsingu vyru. Hei, gaspadoria!—sušuko smuklininkui,—jūs gal geriau atmenate... O beto, paduokite čia daugiau vyno, tegul ir brolis su mumis išgers, o gal ir daug naujienų papasakos, nes keliaujantis mokytas žmogus, daug gal patirti ir daug žinoti.

—Papasakosiu jums su noru, apie ką esu patyręs ir ką žinau—tarė vienuolis, tėmingai apsišvalgęs aplinkui ir smailai pažiūrėjęs į veidus susirinkusio burelio žmonių.

(T. B.)

PRIE DANGAUS VARTU.

Darbininkas numirė ir jį palaidojo. Vėlė atsiskyrė nuo kūno ir beldėsi prie dangaus valstybės vartų. Šventas Petras stovėjo vartų pryšakyj; prie krūtinės jis buvo prisisegęs priramos gegužės šventės ženklelį. Vartų jis nenorėjo atidaryti darbininkui. Jis paklausė:

—Ko jis čia noris!

Ir pradėjo jį tuoj kontroliuoti:

—Ar ant žemės jis buvęs ištikimas darbininkų draugas? Ar agitavęs, propogandavęs ir skaitęs darbininkų laikraščius? Ar prisidėjęs prie minios susirinkimų ir demonstracijų?

—Bet ką gero yra daręs tavo kunigas ir fabrikos užveizda ant žemės?

—Visi meldemės prie dievo, dirbome ir manėme, kad dangaus valstybėj mums už tai bus užmokėta.

—O į bažnyčią tu taipgi ėjai?

—Tiek tankiai, kiek jų didenybėms patiko.

—O ką tu dariai 1 Gegužės?

—Kiti ėjo demonstracijosna, į susirinkimus, o aš dirbau trijų dienų darbus.

—Kiek valandų tu dirbai per dieną?

—Jei tik bučiau galėjęs—visas 24 valandas.

—Ar savo užveizdo esi kada prašęs didesnės algos?

—Ne, tą nuolatas darė algos komitetas.

—Bet ką tu dariai streiko laike?

—Aš ir mano užveizda, mēs abu juokėmės.

—Ar darbininkų giesmes tu ir žinai?

—Ne, bet «Dieve visogalis, mēs tave garbinam»—moku.

—Ar kada nors aukavęs dėl agitacijos fondo?

—Niekados, ne! bet dėl šventojo Romos tėvo—kiek tik galėdamas.

— Kaip tu stovi su
— Su nurodymais aš
— Ar kareivijoje esi
— Esu tarnavęs taip
— Apie savo moterį
— Ištikro, ta per di
preikslą.

— Kaip stovi su duk
— Garbintas lai yra
— O kaip su sunum
— Ak, viešpatie, atl
okratas.

— Dabar man gana l
— Danguis valstybėje tokier
— Na, į peklą! Ten tu atras
— Atarvikus, denuncijantus
— Danguis valstybėje nėra nė k

PRINCI

ATADU NEATGALVIVIKIEMS * P

AK! koks p
Tautos

„Idealų prakili

„Spindž lyg de

„Mēs iš

„Spėkas

„Mēs dič

„Et... ne

„Blaškom tams

„Dėl tėvynės v

„Nemeluojam, :

„Nepaklystam

„Cicilist

„Mēs ner

„Jiems «

„Nebespi

„Nors be jų vis

„Kokiū jie keli

„Bet aklieji!—

„Skaldo, daužo

„Kiek se

„Naujint

„Juodi, g

„Bet... ži

„Vos tik pakraš

„Juodų stiklų n

„Neramu mums

„Na, ir ką su jai

„Naujus

„Visgi rei

„Ne! Ilg

„Juk jie

„Juk mēs galim

„Jie jie rengia m

„Jie tėvynę nor

„Na, ir kas be j

„Dings ta

„Zero t

„Pasilikis

„Viską jie

* Per S. L. A. selmą, atsit
paigyrė talam Angl. laikraš

— Kaip tu stovi su policija?
 — Su nurodymais aš jai nuolatos buvau pirmutinis.
 — Ar kareivijoje esi buvęs?
 — Esu tarnavęs taip—pat ištikimai, kaip mano brolienas.
 — Apie savo moterį tu nieko nežinai?
 — Ištikro, ta per dienas tupi ant kelių prieš mergelės Marijos paveikslą.
 — Kaip stovi su duktere Jieva?
 — Garbintas lai yra Jezus Kristus! Ji jau seniai minyška...
 — O kaip su sunum Edvardu?
 — Ak, viešpatie, atleisk jam! Jis jau seniai yra social-demokratas.
 — Dabar man gana!—sušuko šventas Petras ručėiu balsu:—
 Dangaus valstybėje tokiems, kaip tu nėra vietos. Važiuk sau į peklą! Ten tu atrasi visus savo pažįstamus: juodašimčius, išdavikus, denuncijantus ir fabrikantus. Tokiems, kaip tau dangaus valstybėje nėra nė kokios vertės.

Iš latvių kalbos vertė S. Strazdas.

PRINCIPU TVIRTUMAS.

AUKAICIŲ NEATGALETVIŠKIEMS "PIRMIEVIAMS", SU "POETU" A. B. STRAINAIČIU PRYŲAKTYJE.

AK! koks principų tvirtumas!" —
 Tautos sunus šauk garsiai,
 „Idealų prakilnumas,—
 „Spindž lyg deimantas šviesiai!
 „Męs iš meilės dėl tėvynės
 „Spėkas gatavi padėt,
 „Męs didvyriai šios godynės—
 „Et... nereikia nė kalbėt...
 „Blaškom tamsą, skleidžiam šviesą,
 „Dėl tėvynės vis naudos;
 „Nemeluojam, sakom tiesą—
 „Nepaklystam niekadosi!...
 „„Cicilistų“ raudonųjų
 „Męs nenorim nė matyt!—
 „Jiems „akinių“—tų „juodųjų“
 „Nebespėjam jau taisyt.
 „Nors be jų visai nemato,
 „Kokiu jie keliu eina,
 „Bet aklieji!— (mat įprato...)
 „Skaldo, daužo ir gana...
 „Kiek seniai—tik vos per „seimą“*)
 „Naujintėliai buvo dar:
 „Juodi, gražus—taip pritiko!—
 „Bet... žiūrėkite dabar:—
 „Vos tik pakraščiai beliko,
 „Juodų stiklų nematyt...
 „Neramu mums vėl paliko—
 „Na, ir ką su jais daryt!?!
 „Naujus pirkti?—„seimą“ šaukti?—
 „Visgi reikia ką daryt!
 „Ne! Ilgiau negalim laukti:—
 „Juk jie gali mus praryt!...
 „Juk męs galim tą suprasti:
 „Jie jie rengia mums kapus...
 „Jie tėvynę nor užkasti,—
 „Na, ir kas be jos čia bus?—
 „Dings tad principų tvirtumas,
 „Z e r o tad jų vieton gims;
 „Pasiliks tik tai tuštumas,—
 „Viską jie jie mums atims...“

*) Per S. L. A. seimą, atsibuvusį Worcester, Mass. 1909) presos komitetas viešai pasigyrė tulam Angl. laikraštyje kad: „socialistams uždejo juodus akinius“ S. St.-as.

„Žlugs tėvynė tad brangioji,
 „Išgamų rankon paklius...
 „Tauta, kalba mūs gražioji—
 „Viskas, viskas tad pražus...“

„Ak! Gelbėkime tėvynę
 „Ir mus principus gražius!
 „Sukime prieš juo krūtine,
 „Kardus imkime aštirus!
 „Durkime juos į krūtine
 „Mūsų priešo!— Jį sumint!...
 „Ei! į kovą paskutinę!
 „„Principus“ juk reikia gint...
 „Kardų—jeigu jų neliktų,
 „Jei suluštų jie visi...
 „Jei nelaimė ta išliktų—
 „Tad į pelkes męs visi!
 „Purvų ten juk dangel yra,
 „Juos į rankas imsime:—
 „Vėl į kovą vyrs į vyrą,
 „Jiems į akis mesime...
 „Nors mūs „principai“ gražieje
 „Purvū biski apsivels...
 „Bet pražus tie raudonieji!—
 „Vėl tėvynė prisikels!...
 „Tad sustoję męs į ratą
 „Z e r o! Z e r o!—šauksime;
 „Lai pasaulis mus pamato...
 „— Klumpakojį šoksime!...“

2. X. 09.

S. Strazdas.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

Athol, Mass. Nesmagu visuomenei pranešti apie vietinių lietuvių gyvenimą, kadangi jie da tebetunoja prietaruose ir burtuose (nors ne visi, bet dikčiai tokių randasi), kurie kiekvienoj nelaimėj kreipiasi pas burtininką, katras švelniai apsieidamas, turi gerą įtekmę tarpe tų, kurie da neatskyrė pikto nuo gero.

Nors panelė Z. Glandelnitė ir likos auka to taip gerbiamo veluia-daktaro, katras išplėšė gyvastį pačioj jaunystėj, be gydydamas su pagelba burtų, (mat norėjo išgydyti pastojusią neščia), kaip nenormališkai mirusią greitai slaptomis užkasė, vienok ir vėldžia atkreipė atydą ir 23 lapkričio atkasė vėlione dėl ištyrimo priežasties jos mirties. Kaip rodos, ir burtininkas nesnaudė, kad taip tykiai viskas praėjo...

Lapkričio 28 114 LSS kuopa buvo parengus prakalbas; kalbėtojas buvo pakviestas A. Antonovas iš So. Boston, Mass.

Jo kalbos tema buvo įvairi: Pirmiausia kalbėjo apie mokslą, alkoholizmą, chemiją, fiziką ir tt.. Taipgi žodžiai, nemažą įspudį padarė ant žmonių.

Antrame atvejui kalbėjo apie netikusį dabartinį surėdy-

mą ir nuosekliai išaiškino koku būdu mes jį galime pakeisti. Ant galo kvietė vienytis visus be skirtumo ir remti tas organizacijas, katros darbuojas dėl žmonijos labo. Taipgi ragino risti prie LS. Sąjungos.

Dabar vien-tik urzgėjimai ir ginčai, tarsi, vapsų gušta sujudinta, vini užspuldinėja ant kitų, sakydami, kad čia tik bedievių išmisalai, o ne koksai ten socializmas, o kiti tikrina, jog Antonovas teisingai kalbėjo. Tai pirma lekcija, kad žmonės šiek-tiek galvotų.

Vienas iš Draugų.

Chester, Pa. LSS. 68 kuopa lapkričio 28 dieną parengė visuotiną susirinkimą ir užsikvietė kalbėtojus iš Philadelphia: J. Girnių ir Antaną Baranauską, pribuvusį iš Lietuvos Amerikon, kaipo L.S.D. C.K. įgaliotinis.

Pirmaisiai kalbėjo drg. J. Grinius apie dabartinį darbininkų vargingą padėjimą, išrodydamas kapitalistišką išnaudojimą ir skriaudas, kokias darbininkai kenčia nežinodami, kaip nuo to apsiginti. Nurodė reikaligumą organizacijos darbininkams, kurie tik per organizavimąsi ir klesinį susipratimą galės atsiekti savo galutiną išsiluosavimą.

Antras kalbėjo brg. A. Baranauskas, perstatydamas publiškai žmonių kovą nuo žilos senovės iki šių laikų, kaip viešpataujantieji nuo ilgų amžių žudo pavergtuosius žmones. Išrodė valdžių žveriskumą, iš kurio jos da neišsivystė ir šiuose civilizacijos laikuose, ką kuoaškiausiai parodo reakcija Rusijoje, Ispanijoje ir kitur. Kalbėjo apie Ispanijos valdžios nužudymą Franc. Ferrero už tat, kad jis skleidė šviesą tarp žmonių, kas valdžioms labiausiai nepatinka. Išrodė ant ko išnaudotojai: ponija ir kunigija su valdžia stato savo mokymą ir kokį mokslą žmonėms bruka: mokslą nesutinkantį su gamtiška teisybe, sumąstytą vien dėl palaikymo vergijos. Tuos, kurie išdrįsta pasakyti teisybę, kurie parodo melagingumą bažnyčios mokslo—žudo. Tokių žmonių inkvizicijos teismas kurį įsteigė Romos-katalikų bažnyčią nužudęs yra keliolika tukstančių žmonių, tarpe tokių galų gale pakliuvo ir Franc. Ferrero, kurį dvasiškija, kad pragaišint jį ir jo «bedieviškas» mokyklas įskundė valdžiai, kaipo revoliucionierių, o valdžia netyrinėjant teisybės, nužudė mokslo vyrą. Pratestuojant prieš tokius darbus, protestuojame ne vien prieš nužudymą minėto žmogaus, bet sykiu protestuojame prieš žudymą šimtų tukstančių žmonių. Pradedant nuo 1789, 1848, 1871 ir 1905m. žmonių kraujas upėmis liejamas. Visur valdžios revoliucijos metais žudė; žudo be pasigailėjimo nuo 1905 metu caro valdžia. Parodė baisų padėjimą kovotojų už laisvę Rusijoje ir Lietuvoje, kur taipgi, kaip ir Ispanijoje kunigija eina valdžiai pagalbon, išduodant jį valdžios nagus nepatinkančias kunigams ypatas. Ir gi nurodė, kad darbininkai, kurie žudomi, temdomi ir vergiami taipgi kalti už žmonių kraują, nes net ir ten, kur, gali nesiorganizuoja ir nestoja apginime savo klesos. Ant galo ragino rašytis į LSS. Priėmė šie keli nariai.

Po prakalbų buvo perkaityta Scrantono lietuvių išnešta protesto rezoliucija, kurią vienbalsiai susirinkimas priėmė.

Dalyvautojas.

Schenectady, N. y. Šitas miestelis stovi gražioj vietoj. Yra dvi dirbtuvės: lokomatyvių ir Edisono—elektros; dirba

apie 20 tukstančių žmonių. Daugiausiai čia apsigyvenę vokiečių, airių ir lenkų. Yra ir lietuvių burelis: 20 šeimynų ir apie 50 pavienių.

Lietuvių visuomeniškoj darvoj bruzdėjimas nežymus, tačiau vis šis tas apsieiškia. Mat, kad nesugebi ko kito parengti, tai bent parsikviečia kunigą, kad tas nors ir svetmoj bažnyčioj atloštų jiems teatrą, (mišes). Užsisakė sau gruodžio 5 dieną kunigą Pežą. Iš tokio bruzdėjimo, menka visuomėnei nauda, o net ir jokios naudos nėra, tik kad sutvirtinimas fanatizmo, kuris visuomenei nepageidaujamas.

A.J. L.

Gardner, Mass Lapkričio 27 d. General Foundry Co. atsitiko baisi eksplozija; eksplodavo garinis katilas ir sužiedė 4 darbininkus, vieną lenką turbut mirtinai, du Francuzų ir ketvirto neteko sužinot, viskas tas atsitiko iš kapitalistų rupestingumo. Matom mieli broliai, kaip jie rupinas apsaugojimu darbininkų gyvasties, nes jie gerai žino, kad už tat jie prieš nieką netures atsakyti. Taigi turim pamislyt, kas mus laukia tolesniai, jeigu mes nesirupjimsime patį savo gyvenimo saugojimu, nes kas dabar atlygis tom šeimynom sužeistų vyrų?

K.A. Vaitekunas.

Minersville, pa. Lapkričio 15 d. iš priežasties išbrukavojimo gatvių plytomis buvo trukšmingas apvaisėjimas, pagarbinimui miestiskos valdžios, kuri už žmonių pinigus tą darbą atliko. Nuo 8 valandos vakare iki 11 valandai naktį ant gatvių skambėjo muzika ir žmonės, pasirėdę įvairiausiai kostiumais ant gatvių šoko, žaidė ir rėkavo, besibarstydami kvapningais milteliais, prie tos progos ir paprastų miltų išbarstyta nemažai. Ištikrųjų amerikoniškas entuziazmas paverčia žmones į laukinius. Nuo dulkių ir miltų ant ryt stogai, tarsi sniegu apdengti, baltavo.

Vienas dalykas, į kurį verta buvo atkreipti atydą, tai vaikų benas (kapelija); vaikučiai nesenesni 14 metų ant pučiamųjų instrumentų puikiai savo užduotį atlieka, kad ištikro stebėtis reikia. Benas susideda iš 40 vaikų, tarp kurių yra ir lietuvių. Mokytojum yra anglas C. Wagner'is, taipgi jaunas vaikas, kuris deda visas pastangas, kad kuogeriausiai išlavinti tuos mažus vaikelius. Žiurint į tuos mažus muzikantus, kyla mintis, kiek gi naudos galima būtų visuomenei turėti, besirūpinant jaunųjų mokslu ir išlaviniu ko geresnio negu «beis-bol» ar «fut-bol». Tačiau tie maži vaikeliai, kurie linksmina visuomnę, visai jos neaprupinami, nes vos retas katras lankosi mokykloj, greičiau rasi juos kasyklų brekeriuose besitroškinančius dulkėmis.

Lietuvių jauni vaikinai taipgi rengiasi sūtvėti savo būną ir mokintis muzikos.

Nezjadnelis.

Spaudoje knygos.

1. *Ateities Surėdymas.* Pagal A. Bebel'į parašė Z. Aleksa. Turtu ir spauda «Kovos».

2. *Politiška Ekonomija, kas ji yra ir ko mokina.* Pagal D. J. B. Marchewski'į ir kitus sutaisė ir išleidžia V. K. Račkauskas. Spauda «Kovos».

Šios abi knygelės bus atspausdintos ir pašvestos vien darbininkų reikalams.

V. Geibis. Jūsų rašiniai negalime, nes suprantame, kad ir jį su savo išsakyti jį kalbėti. Nuomone organizacija nep...

J. Zolanskas. Paklauskite organizacijoje ypatingų «Lovoje» vietą kam kitan negalime.

N. Velim. Padarytos klaidos atitaisyti negalima.

Pelnyčios neapkenčias. Tai ypatingi dalykai, o pats žmogus negalime.

Draugų

Žinoma yra, kad prieš žmogų su spėjimais pasistatidi. Reikalingas pinigiskas pagalba ir apilinkėj turime greičiau, nes terminas baigėsi. Ypatingai kuopų administracijoje atsilankyti 10 val. vakare, ant kam...

Bibli

Jaunystės Dusavimai autorius Antanas Bridis, išleido Chicago, Ill.

Nors antgalvyje knygelė yra apie moterystės, «Mokslas šauki ty moteri», tačiau pats moteris iškilmingą antgalvį ir šauki ty moteri, nes LVI, bet ga...

Mano Gydymas Vandens autorius S. Kneipp, iš vokiečių 1909. Sakrauta M. Maciūnas. Veiklas svarbus, kalba...

Be numenes arba keip autorius S. Kneipp, iš vokiečių 1909. Sakrauta M. Maciūnas. Veiklas svarbus, kalba...

LAIŠKAI

REDAKCIJA! «Kovos» N47 tilpės feljetonoms pasirašyta 52 kuos. Šiuo metu pranešu 52-ros darba, tas feljetonėlis pats, nes drįsta pasirašyt 52. Dabartinis 52-

Krasos Dežutė

V. Geibis. Jūsų rašteliu link radikališkos frakcijos sunaudoti negalime, nes suprantama, kad frakcija negal pripažinti sąjungoje ir ji su savo išsišokimu pati save sukritikavo. Pakaks apie ją kalbėti. Nuomonių skirtumai neprašalinami, o frakcijų akcijos organizacija nepripažįsta.

J. Zolanskas. Pakaks jau buvusių nurodymų kenksmingumo organizacijoje ypatingų kokių ten atskalų ar frakcijų. Paliekant «Kovoje» vietą kam kitam, jūsų straipsnio tuometarpu sunaudoti negalime.

N. Velim. Padarytos klaidos apie užvardijimą jūsų kuopos redakcija atitaisyti negali. Jūsų praešimą pasiunčiau centro sekretoriui.

Petnyčios neapkenčias. Į tokius dalykus laikraštis negal kištis. Tai ypatiški dalykai, o pagalios nepadavėte tikros savo pavardės. Sunaudoti negalime.

Draugų Chicagiečių Atydai.

Žinoma yra, kad prieš du metus Chicagos lietuviai sutarė bendromis spėkomis pasistatinti svetinę. Susivieniję draugijos sudėjo reikalingas pinigiskas pajegas, taigi draugai socialistai Chicagoj ir apielinkėj turime greitu laiku sudėti ir mes tam tikslui 325 dolerius, nes terminas baigiasi gruodžio 25 d. šių metų.

Ypatingai kuopų administracija privalo į draugijų susivienijimo susirinkimą atsilankyti, kuris bus gruodžio 11 d. š.m., pradžioje 7:30 val. vakare, ant kampo 33-čios ir Morgan St., Rugio Hall'ej. Jūsų atstovas *M. M. Juodis*

Biblijografija.

Jauvytes Dusavimai arba meilė gamtos Albono ir Gertrudos, parašė Antanas Bridis, išleido autorius, 9119 Cottage Grove Ave., Chicago, Ill.

Nors antgalvyje knygelės pasakyta «parašė... autorius: «Vadas prie moterystės, «Mokslas, sveikata ir kultūra» ir «Kaip reikia užlaikyti moterį», tačiau pastarasis «veikalas» labai silpnas, išskiriamas iškilmingą antgalvį ir autoriaus paveikslą Eilių gana didelis skaitlius, nes LVI, bet gaila, kad kritikas poetui nesuteiks liaurų vainiko.

Mano Gydimas Vandeniū, sulyg 40-metinių patirimų, parašė Kun. S. Kneipp, iš vokiečių kalbos vertė Aguonaitis. Išleista Rygoj 1909. Sukrauta M. Maciejausko knygyne, Zamkovaja Nr.

Veikalas svarbus, kalba lengva ir gera, spanda graži, 224 pus. Kaina 125c.

Be sumnens arba kaip tai ant svieto ejnasi. Parašė Turksis. Pirmasis lietuvių teatras suloštas Plymouth'e, Pa., 1889 metuose Gruodžio 31 d. Pagal originalą perrašė ir ant mimeografo atspausdino P. Bukšnaitis, išleido K. J. Valys, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa. 1909.

LAIŠKAS | REDACIJĄ.

GERBIAMOJI REDAKCIJA!

«Kovos» N47 tilpės feljetonas «Aišku, o vis da nesupranta» po kuriuom pasirašyta «52 kuosos sekretorius Yla».

Šiuomi pranešu 52-ros kp. draugams, kad nepalaikytų už mano darbą, tas feljetonėlis priguli ne man, bet išgamai-provokatoriui, nes drįsta pasirašyt 52 kp. sekr., o kuom neyra.

Dabartinis 52-ros kuopos sekretorius *P. Sinkus*.

Feljetoną parašė ypata po slapyvardžiu «52 sekretoriaus uarys» Žodis «arys» zecerio apleista ir korektoriaus nepa- tēmyta, tokiu budu klaidą atitaisius, įšaina visai kas kitas.

Taipgi turiu pastebėti, kad rašė visai ne «išgama», negi «provokatorius», tik viens iš geriausiųjų ištikimų sąjungiečių.

Red.

KLAIDŲ ATITAIŠYMAS.

Iš priežasties, kad Sąjungos stovio knygy peržiūrėjimo komisijos yra vardais ir pravardėmis paminėti visi tie, kuriems sąjunga skolinga ir tie, kurie sąjungai skolingi. ko viešai skelbti neleidžia įstatymai ir dėlto reikėjo tą raporto dalį palikti, bet sykiu pasilikio ir galutina sutrauka sąjungos turto stovio, taigi:

Sąjungai priguli:

P pinigai ant rankų	\$216.75
Už literaurą skalingi (P. Dubicko Adm.)	141.72
„ „ „ (F. J. Bagočiaus Adm.)	567.95
Apgarsinimai	382.50
Už pašalinius darbus	59.00
Literatura	1473.72
Rankraščiai	225.00
Laiškams popiera, post cards, ženkleliai etc.	326.73
Popiera pašaliniams darbams	82.80
Spaustuvės įtaisai, mašinos, raidės etc.	1231.69
Viso sąjungai priguli	\$4707.86

Sąjunga Skolinga:

Paskolė	445.50
Už Literaurą	447.27
Už rankraščius	196.33
Iškaščiai sekretoriaus (P. Puskunigiui)	67.80
F. J. Bagočiaus alga	250.00
Neapmokėtos bilos	114.21
Viso Sąjunga skolinga	\$1521.11
Sąjungai priguli	\$4707.86
Sąjunga skolinga	\$1521.11

Dabartinis Sąjungos stovis (vertė) **\$3186.75**

Centro Knygy Peržiūrėjimo Komisija { *A. Purvis,*
M. M. Račiūtė.

Ant 775 puslapio pirmoj kolumnoj, 8 eilutėj nuo apačios padėta «41 d. Oct.»—turi būti 31 d.

Atydai draugų 77-os kuopos, Benld, Ill.

Kyla audres iš visų pusių ir šimtai darbininkų žūsta visur. Bet mes, draugai, jau užmigom saldžiu miagu; jau keturi mėnesiai kaip neturėjom susirinkimo, jau kelintas mėnuo kaip neužsimokėjom mėnesinių mokesčių. Taigi, draugai, susirinkit visi, kuriems rūpi Sąjunga ir darbininkų gerovė, Gruodžio (December) 14 d., š.m., 7-tą val. vakare V. Mileucko svetainėje, nes jeigu neatėisit visi, tai bus ženklas, kad kuopelė suirs. Užkviečiame visus sąnarius ant minėto vakaro.

Sekr. 77 os kuopos *J. J. Guzeviče.*

Box 155, Benld, Ill.

Atydai 4-os kp. draugų.

L.S.S. 4-tos kuopos, Chicago, Ill. extra susirinkimas atsibus Gruodžio (December) 11 d. Rugio svetainėje, kampas 33-ios ir Morgan gatvių, prasidės 7:30 vakare. Bus rinkimai Centro valdy-

bos, teipgi turime daugelį kuopos reikalų, kurie neatbūtinai visų apkalbėjimo reikalauja. Malonėkite kožnas iš draugų atsilankyti minėtam laike.

Kuopos Sekr. J. Petrušis.

Susirinkimas.

Norwood, Mass., L.S.S. 133 kuopa turės savo mėnesinį susirinkimą Gruodžio (December) 5 d., Nedėlioje, 6-tą vakarę, M. Sargalio būte po num. 102 Dean gatvės. Draugai, malonėkite pribūti, nes yra svarbių reikalų labai mūsų organizacijos.

Sekr. P. J. Babilas.

Pranešimas L.S.S. III-čio Rajono, Pittsburgo apiel. draugams.

Draugai! mūsų III-čias Rajonas surengė Balių su perstatymu, kuris atsibus Sausio (January) 15 d., 1910 m., svetainėje German Odd Fellows Association of Birmingham Hall, Pittsburg, Pa., S.S. Todėl pranešame mes visiems draugams L.S.S., teipgi ir lietuviškoms draugystėms ir kuopoms S.L.A., kad nerengtų baliaus ant viršminėtos dienos, nes galėtume kenkt vieni kitiems. Todėl, draugai ir draugės Pittsburgo apielinkės pranešam mes jums kaip savo broliams, ta proga pasinaudot. Pelnas bus pavestas naudingiems reikalams darbininkų.

L.S.S. III čio Rajono Sekr. B. Kondratavičius.

Box 416, E. Pittsburg, Pa.

TEATRAS.

L.S.S. 81 kuopa, Chicago, Ill., stato ant scenos Apuko dramą «KOVOJE UŽ LAISVĘ», Nedėlioje, Gruodžio (December) 12 d., 1909 m. «Hull House» svetainėje, kampas Halsted ir Polk gatvių (Iėjimas iš Polk gatvės). Svetainė atsidarys 6 val. vakare; eatras prasidės 7:30 val. Kainos tikietų: 50c., 35c. ir 25c.

«Kovoje už Laisvę» yra vienas iš svarbiausių Lietuviškų teatrališkų veikalų darbininkiškoje dvasioje. Užbaigus teatrą, bus parodyti gyvi paveikslai pritaikinti prie veikalo. Teipgi bus Monologai, Deklamacijos ir Dainos 81-os kuopos L.S.S. Vyrų Choro. Kviečiame visuomenę atsilankyti, o mes pasistengsim užganėdinti.

Su pagarba, KOMITETAS L.S.S. 81-mos kuopos.

52-ros KUOPOS DRAUGAMS.

LSS 52-ra kuopa laikys savo susirinkimą 12 Gruodžio (Dec.) š. m. po n. 112 East 19th St., New York City, pusė po 1 val. po pietų.

Todėl molonėsite atsilankyti, nes bus svarbūs dalykai aptariami, kaip tai: Centro valdybos rinkimai, taipgi ir kuopos ir daug tam panašių dalykų.

Taipgi draugai skolingieji teiksītės atsilankyti ir atsisteist kaip su kuopa, taip ir su S-ga ir sutvirtint savo dvasią, kad jaustumės drąsais kareivais prie išsiliuosavimo iš vergijos pančių, ir neparanku bus skolas perrašinēt į knygas ant 1910 m.

Išvažiavimai į girias, parkus jau užsīdarinėjo, tad žėdnam bei vienam yra pakaktinai laiko dėlei atsilankimo susirinkimuosna. Tik nesivėlinkit!

Sekr. P. Sinkus.

Draugai! Kurie reikalavote socialistiškų ženklelių, būkit kantrus dar nors valandėlę, nes tik šiandien gavau žinią, jog išsiųstas siuntinys ir gal už dienos ar kitos galėsiu išsiuntinėti jums reikalautus ženklelius.

Tik iki 1-mai Sausio, 1910 m.

Laikas prenumeravimo «Trimitas», (Laisvosios Dvasios Giesmės ir Dainos) jau baigiasi. Nuo 1-mos Sausio, 1910 m. jau nebus duodama du ekzemplioriai už \$1.00 minėtų dainų. Todėl tie visi, kurie norite tą teip smagų veikalėlį turēt, bei savo draugėms ar draugams ant Kalėdų, bei Naujų metų dovaną suteikt. Skubinkite užsirašyt tuoj, prisūsdami pinigūs «KOVOS» Administracijai, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Kovos Administracija

TEATRAS.

Pamokinantis ir Linksmas Vakaras.

Lietuvių Mokslėivių Paskolės Ratelio Brooklyno kuopa surengė spektaklių, kuris atsibus subatoje, gruodžio 18 d. 1909 m., pradžia 7-tą valandą vakare, Tautiško Namo svetainėje, 101-103 Grand St.

Vakaro programos gana įvairūs. Bus sulošta dvi dramai: «Milijonai Vandenyj» ir «Saliamono Sapnas», priegtam bus dainos, dialogai, monologai ir deklamacijos. Taipgi bus moksliška paskaita drgo A Baranausko, kuris neseniai pribuvo iš Lietuvos. Todėl Lietuviai, vietiniai ir apielinkies, esate užprašomi skaitlingai atsilankyti, nes toks vakaras dar pirmas Brooklyne.

Visas pelnas nuo vakaro paskyrtas šūšelpimui neturtingų mokslėivių.

Moksl. Pask. Rat. B'klyno kuopos Komitetas.

“Lietuvos Žinios”

Eina du kartu į savaitę nuo birželio 1 d. š. m. «LIETUVOS ŽINIOS» nepartijinis, demokratiškas, progresyviškas laikraštis, skiriamas apšvietai Lietuvos visuomenei.

Laikraščio išleidimas nuo Jono Vileišio perėjo užsitikėjimo bendrovei: Felicija Bortkevičienė ir Ko.

Kas įsirašys į bondrovės narius ir užsimokės 25 rublius «Lietuvos Žinioms» leisti, tas gaus visados «LIETUVOS ŽINIAS» tik už 1 rublį metams. Kas užsimokės 50 rublių ir daugiau, tas «Lietuvos Žinias» gaus visai dovanai.

Kaina: Lietuvoje (ir Rusijoje) metams—4 rb., pusel metų—2r. 20 k. 3 mėn.—1 r. 30 k., 1 mėn. 50 kp; Užsienyje: metams—6 rub., pus. metų—3 r. 50 k.

Užsisakyti galima nuo klekvieno mėnesio pradžios.

Prenumerata priimama jau ir ateinantiems 1910 m.

Pinigus galima siūsti ir «money orderiais», tik reikia pažymėti keno tie pinigai:

Adresas: Vilnius, Semionovskaja, No. 10 «Lietuvos Žinių» Redakcija.

ATVIRI LAIŠKELIAI.

- 1 Pavašaris Socjalizmo
- 2 Paryžiaus komuna
- 3 Caro kėlonė į Sibyrį
- 4 Tėvynė ir jos sūnūs darbininkai
- 5 Sunku keliaut su Teisybe
- 6 Kapitalizmo reakcijos vilny
- 7 Darbininkų pažanga
- 8 Rusijos karė su Japonija
- 9 Marselietė
- 10 Internacijonalas
- 11 Ant barikadų
- 12 Raudonas Vėliukas
- 13 Dievaltis Kapitalistų
- 14 Tikėjimo palatkytojai
- 15 Trys viešpačiai ant bombos
- 16 Darbininkai ir ponas.
- 17 Kapitalizmas ir jo auka.
- 18 Dabartinės draugijos progresas.
- 19 Nukryžiavotas gauna tulžį
- 20 Kapitalas ir jo augintinis ponas
- 21 Be darbo ir duonos
- 22 Labdarystė kapitalistų

- 23 Salinis Prancūzijos
- 24 Dėdė Samas

Tik ką atspaudinti nauji atvirai laiškėliai ant geros popiero ir puikiom spalvom.

1. «Moteris ir Socjalizmas»
2. Da vienas smugis.
3. Teismas be teisių.
4. Lietuvos senovės kalygiai.

Šie visi javeikselėliai nerelkalamis, kas jie yra, nes jie patys save āneka. Prekinoja visi keturi kiu tik 10 c.; daugiau imantiems karto nuleidžiamas didelis nuosimtis.

Kubinkime iszsi

D gas J. N-kas tik dėlto
BALTRAMIEJAUS NA
minikas žmogus galėtų lengvai
RAMIEJAUS NAKTIS» tai
meuzijos valdžios ir kunigų,
raudžia vargdienį darbininką
lytis minėtas dovanas. Prisi
JAI pačo ženkleiais arba «M
minit «BALTRAMIEJAUS NA
tas siūsti.

“KOVOS” ADM

815 E. Moyamensing

Mokykis Anglisz

metijos, geriausia metoda ir su geriau
maijamas po visus pasaulės kraštus.
Korespo
Chas. A. Jaffe Angliškų

MOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ

DOVANAI!

gryti išmokti, jel tik nori DOVANAI.
na, arba kita nauja skaitytoja laikrašt
na vardo, apturės vieną iš čion pami
arba «KOVA» per metus, teippat ga
na «BALTRAMIEJAUS NAKTIS»,
MOKYTOJA angliškos kalbos, I
ly tik kuris prisūis 2 dol. už naują sk
ano dienos užsirašymo. Duodu dovar
tai, taip ir svetainčiai, tu
gramatika, išmoktų ang
kalbą. «BAISTA» dar ga
pami prisūdiant 1 dol.

Dr. E.C. Collins
Užsiėtojas

Be Ger

tas, kuris daugiau
neišgydys; už ts
rinkti geriausia d
se rods gražiai iš
sergančiam reikia

DAUGIAUS

tie kuriuos patys
New York Medikal Instituto išgy
daktarai ir Institutai drangeje;
vonėms gerbią ir užtikrina tei
vienok laikome už priderystę, ka
kur lankiama pagelba ir kaip tik
tuojaus; nes mūsų mokslinėiai p
stantūs lietuvių išgydė, kurie sir

Per vienoliką metų

Ne joks kits daktaras nė Instit
čiais Profesoriais Collins Medi
metų padarė daug gero; yra tai į
gydytos, su pagelba gerų vaistų i
riaušias ant kitų daktarų ir Instit

Ką ir kada

Už tai mūsų budas gydymo yn
kaštuoja negu kitur. Jei serg
pagelbos, tai atsiėnk arba parašy
daktaras, tuojaus suteiks rodą ir i
čiams pagelbėjo, tad pagelbės ir
Nelank ilgiau, atėik arba rašy

COLLINS N. Y. ME

140 WEST 34th STREET

Dr. S. E. Hyndman,
Kasdien nuo 10:15 ryto iki 5 po p. Š

Prisūnak 10c. markėms, apturėsi
Collins, «Vadovas in Svaikata».

Skubinkime išsidalyt DOVANAS!

Dgas J. N-kas tik dėlto dovanuoja Sąjungai kelesdešimtis „BALTRAMIEJAUS NAKTIES“, idant kiekvienas darbininkas žmogus galėtų lengvai ją nusipirkti ir perskaityti. „BALTRAMIEJAUS NAKTIS“ tai tikras atspindis biaučių darbų Francuzijos valdžios ir kunigų, kame pamatysite it veidrodije, kas skriaudžia vargdienį darbininką žmogų. Todėl, draugai, skubikit dalytis minėtas dovanas. Prisiųskit „KOVOS“ ADMINISTRACIJAI pašto ženkleliais arba „Money Orderį“ 75c vertės, o tuoj apturėsit „BALTRAMIEJAUS NAKTĮ“. Adresas laiškam ir pinigams siūsti.

„KOVOS“ ADMINISTRACIJA
1815 E. Moyamensing Ave. Phila., Pa.

Mokykis Anglizškai! Aš mokinu skaitymo, silibiavimo, aritmetikos, geografijos, ir istorijos, geriausia metoda ir su geriausiu pasisekimu. Drukuotos Lekcijos išsintlinejamos po visus pasaulės kraštus. Rašyk postkartę.

Chas. A. Jaffe Korespondencijinis 622 S. 11th Street
Angliškas MOKYTOJAS PHILADELPHIA, - PA.

IŠMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ Jei Amerikoje nemoki angliškos kalbos, tad pats žinai, kad esi nebylys.

DOVANAI! Bet kiekvienas lietuvis gali gerai ir lengvai išmokti, jei tik nori DOVANAI. Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau, arba kita naują skaitytoją laikraščiu prikalbis, prisidėdant \$2.00 anmano vardo, aptures vieną iš čion paminėtų laikraščių: „LIETUVA“, „VIENYBE“ arba „KOVA“ per metus, teipat garsiąją didelę knygą, verstą iš prancūzų kalbos „BALTRAMIEJAUS NAKTĮ“, kurios kaina 75c ir teipat GRAMATIKA-MOKYTOJĄ angliškos kalbos, parašytą visiems gerai žinomo J. LAUKIO. Kaip tik kuris prisųs 2 dol. už naują skaitytoją, tuojaus viską aptur s. Metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Duodu dovanas, kad laikraščių skaitytojai daugintų ir lietuviai, kaip ir sveitintaučiai, turėdami gramatiką, išmokyt anglišką kalbą. „RAISTA“ dar galima gauti prisidėdant 1 dol. extra.

J. Naujokas Madison Sq. Box 189
NEW YORK, N.Y.

Dr. E. C. Collins
Uždėtojas

Bet Geriausias Daktaras

tas, kuris daugiausia ligonių išgydo. Prizadėjimai neišgydys; už tai reikia labai būti akvyvų, kad pasirinkti geriausia daktarą. Prizadėjimai apgarsinimose rods gražiai išrodo, bet ant poperos tik; vienok sergančiam reikia pasiskirti geriausia daktarą.

DAUGIAUSIA IŠGYDĖ SERGANČIU tie kuriuos patys žmonis gerbią. Daktaras Collins

New York Medikal Instituto išgydė daugiau lietuvių, nekaip kitų daktarai ir Institutai drauge; nes tukstančiai laiškų su padėkavonėms gerbią ir užtikrina teisybe. Mes visai nesigarsintumem, vienok laikome už priderystę, kad pranešti sergantems, tad žinot kur laukiama pagelba ir kaip tik atsišauks ar parašys, tad ir apturės tuojaus; nes mūsų moksliniai profesoriai per visuolika metų tukstančius lietuvių išgydė, kurie sirgo ir labiau nusiminę buvo už Tave,

Per vienolika metų stebetini pasisekimai.

Ne joks kits daktaras nē Institutas, negali susilyginti su mokslinčiais Profesoriais Collins Medical Instituto, kurie per visuolika metų padarė daug gero; yra tai įstaiga kurioje visokios ligos tampa gydytos, su pagelba gerų vaistų ir yvairių prietaisų, todėl ir yra vyriausias ant kitų daktarų ir Institutu moksloose, išradymuose ir žino

Ką ir kada reikia daryti.

Už tai mūsų budas gydymo yra greičiausias, tikriausias ir pigiau kaštuoja negu kitur. Jei sergi kokia nors liga, o nori greitos pagelbos, tai atsišauk arba parašykia lietuviškai apie savo ligą. Mūsų daktaras, tuojaus suteiks roda ir reikalingus vaistus, kurie tukstančiams pagelbėjo, tad pagelbės ir Tau.

Nelank ilgiau, atėik arba rašyk pas :

COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTA
140 WEST 34th STREET — NEW YORK.

Dr. S. E. Hyndman, Medikal Direktorius.
Kasdien nuo 10 iš ryto ik 5 po p. Švent. nuo 10 ik 1. Vak. Ut. ir Pet. 7-8
Prisusk 10c. markėms, apturėsi garsiąją, knygą Dr. E. C. Collins, „Vadovas in Svaikatą“, parašytą lietuviškai.

EDWIN M. SIPE
PLUMBERIS IR PEČIŲ INŽINIERIUS
2712 E. Allegheny Ave., Philada.

Meno darbas gali but matomas naujoje svetainėje ant E. Allegheny Ave.

Bell Phone Kensington 57-8

S. Szveda

Lietuviškai-Lenkiškas Graborius :
2409 E. Norris St., Philadelphia.

Visuose reikaluose kreipkitės pas savo tautietį, kurs vieus reikalus atlieka prielūkal ir pigiau.

Bell Phone 2477 Kęstutone 4 691
ALEX. KOZUCHOWSKI

Didžiausia sankrova arieklos, vynu, likerio, vietinių ir iš užsienio. Alus buteliu kuose Szmidt'o bravoro. Dirbtuvė mine rališkų vandenių.

Kalbam lietuviškai, lenkiškai, ruskal ir anglizškai
2728 E. Allegheny Av., Philadelphia

Lietuviai, visokiuose reikaluose remkit savo vertelgas. Reikalui atsiradus kreipkitės pas:

L. A. Ostapowicz

Lietuviškai-Lenkiškas Graborius.
2636 E. Allegheny Ave., Phila., Pa.
Telefonas Bell 397 Kensington.

Gerl dantys yra neatbutina reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dantistą

Dr. J. I. Halpern

868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.
Jis sutvarkis tavo dantis už žema preke. Traunkia dantis be skausmo, indeda naujus. Kalba lenkiškai.

Valandos: Dienomis 9 iki 8 vakare.
Nedėliomis 9 iki 4 vak.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2566 A.

VISIEMS ŽINOMAS

DR. PHILIP ROVNO

423 PINE ST., PHILADELPHIA, P. A.

Prisimimo { Iki 10 iš ryto. Nuo 2 iki 3 P.M.
valandos: } Nuo 6 iki 8 vakare.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Pajieškojimas

Pajieškau Juozo Aukštakalnio iš Suvalkų gub., Prienu parapijos. Girdėjau kad gyvena N. J. valstijoje. Prašau atsišaukt antrašiu:

A. Garbinskas,
2216 Tustin St.
Pittsburg, Pa.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Prie išsisukimo, Sudurdimo, Perimtu muskulu, Skausmu Romatizmo, Neuralgijos ir panašiu kančiu niekas taip greit nepamačina, kaip sutepimas su Pain Expeller

Baunama v'ose ap-
tikose uz 25 ir 50c.
F. Ad. Richter & Co.

215 PEARL ST.
NEW YORK

Tėmykit ant Ankero ženkllo apsaugojimo.

ST. KEMPA

2804-06 Allegheny Ave.,
Philadelphia, Pa.

Pristato vežimus veselioms, krikštynoms, pagrabams ir tt. Jis yra vienintelis tikras ir teisingas tautietis. Prekes prielamos.

Keystone Telefonas: East 42-65-A.

NAUJAS ISZRADIMAS

Sustiprinimui ir užlaikymui planku. Tukstančiai pliku žmoniu atgavo pūklus plaukus, sulauko slinkima plauku. Duodam roda dykai per laiška, kaip išgydyt slinkima plauku, pūklus, didervines, niežus ir lytiska bruda. Nuo koju užtrinu tik 10c. Mes turime daug padėkavoniu laiškų visokiu tautyčiu. Tuojau rašyk pas mus:

J. M. BRUNDZA Co.
996-998 BROADWAY, BROOKLYN, N. Y.

NAUJAS KATALOGAS

kokio nebuvo lietuviškoj kalboj, bus kožnam prisiųstas ant pareikalavimo kuris prisųs 10 c. markėms. Tame kataloge telpa aprašymai, apie Elektriškų Krušančių paveikslų mašinas, magiškas lempas, štukas, visokių gatunkų knygas ir tt. Kas nusipirks naują juokingų dainų knygelę "Dainų Vainikėlis" kurios prekė 25 cent. tam prisiųsime katalogą dykai. Reikalaujame gerų agentų pardavinėjimui mus tavorų po miestus ir miestelius. Adresuokite:

GEO. A. PUPAUSKY & Co.,
1112 S. LEAVITT ST. CHICAGO, ILL.

Telefonai:
Bell Kens. 36-18-A
Keystone East 42 21-D

JONAS F. BAJ
Lekiškai-Lietuviška Stainė

šiaurinej Philadelphijos dalyj. Arkllal gatavi kiekvienoj valandoj veselioms, krikštynoms, pagrabams ir pasivažinėjimams.
2501 Edgemont St., Phila., Pa.

G. W. Kownacki

2372 Orthodox St., Philadelphia, Pa

Sallunas ir Vynyczia

Geriausi Amerikoniski ir užrubežiniai Vynai, Likieriai, Arieklos ir Cigarai. Atsilankykit pas tautietį!

THE LITHUANIAN
WEEKLY

"KOVA"

PUBLISHED EVERY
FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor

J. GRINIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES
in all parts of the World

One year	\$2.00
Six months	1.00
Three months	.50

ADVERTISEMENT RATES

One inch once	50c
One inch one month	\$1.00
One inch one year	10.00

All Communications should be addressed

PRENUMERATA
visose dalyse svieto

Vienems metams	\$2.00
Šešems mėnesiams	1.00
Trims mėnesiams	.50

APGARSINIMU KAINOS

Colis syki	50c
Colis per mėnesį	1.00
Colis per metus	10.00

Visokiuose susiėsimuose adresuokit:

"KOVOS" Spauštuvė spaudinam visokius spaudos darbus. Spauždinam netik plakatus, tikietus ir programus baliams, bei teatram, netik visokius biznieriškus apgarsinimus, draugystėm ir klubam konstitucijas, bet ir visokias dideles knygas. Užsakymus išpildom visuomet į laiką greit, gražiai, už labai prieinamą prekę. Turintieji kokį nors spaudos darbą, kreipkitės į "Kovos" spauštuvę kiekvienam laike ypatingai ar per laiškus sekančiu adresu:

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave.

Philadelphia, Pa.

Telefonas, Keystone, Main 2958.

NAUJAS IŠRADIMAS!

SU PAGELBA

Chemijos ir Naujausių garsių išradėjų Mašinų Nukvarbuoju visokius drabužius neardant.

Kam jums vaikšiot nudėvėtose bei nušutusiose drapanose, jeigu už labai pigiai galite atnaujinti ir perkvarbuoti visai neardant siūlių, kad ir seniausias drapanas.

Mēs, nuolat besidauginant kostumeriam, įtaisėme naujausiu išradimo dažomasias mašinas tam tikruose namuose pagal francūzišką metodą. Drabužius kvarbuojame kaip vyriskus, teip ir moteriškus, o teipgi ir visokius dyvonus, blanketus, firankas, portyerus ir t.t., kokiais tik kas nori dažais. Teatrališkoms trupoms padarome kostiumus (drapanas) traukyje vienos valandos. Pavestą mums darbą atliekame gerai, greitai ir sąžiniškai. Kreiptis prie mūsų galite: ypatingai, laiškeliu bei per telefoną.

JAN KUKULSKI,

3032 Richmond St.

3005 Frankford Ave.

Phone 45-59 A Kensington, Bell Phone 45-74 A. A Kensington.

PHILADELPHIA, PA.

GERIAUS'A PROGA VISADOS TEIKIAMA LIETUVIAMS.

sul. Už 6 laikrodėlius, 6 rėtežėlius ir 6 žiedus 25 dol. 50 c. 1 dol. 15 aukšto, 2 c. stampomis. Likusius 24 dol. užmokėsi atidamas ir peržiūrėjęs dalykus ekspreso ofise.

AGENTS WHOLESALE WATCH CO., Dept. 74

192 W. Broadway

New York, N. Y.

14k. Grynu Aukso pavilktas Laikrodėlis

graziškai graviruotais viršais (vyriskais ar moteriškais), su dviem antvožais, koteliu užsakamas ir užstatomas, augštos kliauos Amerikos mašinerija. Ant visų akmenų ir gvarantuotas ant 15 metų.

14 k. gryno aukso pavilktas rėtežėlis, gvarantuotas ant 15 metų.

14 k. gryno aukso pavilktas žiedas, antavo varlo pirmutinėmis litaromis, gvarantuotas ant 3 metų. Kasuoja tie visi daiktai sykin 18 dol. 25 c. Ant laikrodėlio isgraviruota: Atmintis iš Amerikos.

Atsiųsk mums \$4.74 už viską.

Jeigu daiktai nebus tokie pat kaip aprašyta, atsiųsk juos mums atgal, o mēs sugrąžinsime tau pinigus. Teip žemas prekes mēs duodame tik ant pirmo orderio, dėl geresnio susipažinimo su jumis. Atsiųsk mums 24c. 15 kalno dvicentinėms stampoms, olikusius 4.50 užmokėsi apturėjęs ir peržiūrėjęs daiktus ekspresu.

DYKAI! DYKAI!

Graži dovanėlė kiekvienam pirmojo šimto žmonių vyrui ar moteriškai, sveikiems, nuo 15 iki 60 metų senumo bus duodama, kas pasiskubėjęs apdrausti (išsiūrint) savo sveikatą ir gyvastį pas žemiau paminėtą Apdraudimo Bendrovę.

Pašelpa ligoje—nuo \$3.00 iki \$20.00 ant savaitės. Posmertinė atsitikime mirties—nuo \$100.00 iki \$1 000.00. Po dešimts metų kiekvienam išmokama visi per tą laiką įmokėti pinigai su dideliais nuošimčiais. Už Palludijimus atsako namai ir Paskoles Bendrove iki 5 tūkstančių narių.

SENIAUSIA ABDRAUDIMO BENDROVE AMERIKOJ

Išpildyk žemiau padėtas linijas parašymu savo vardo, pravardės, adreso, dienos ir valandos, kada nori, kad apsilankytų supredentas į jūsų namus, ir iškirpęs tą sklypelį pasiųsk šiuo adresu:

M. J. O'Brien, Supt., Room 400, Bullitt Bldg., Philadelphia, Pa.

Vardas ir pravardė .....

Adresas .....

Mėn.....valan.....A.M. (jei vakare, tai).....P.M.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka

Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

17 AKMENAIS
"RAILROAD"
LAIKRODĖLIS.

Ausuke užsakamas ir užstatomas, vyriskais ar moteriškais. Aukso dengtas, gvarantuotas 20 metų. Lukštai abi pusės uždaromi, gražiai engraviruoti. Absoliutiškai teisingai laiko laiką.

speiciališkai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelių ir per nuolat keliančius. Pasiūsimė vyriską ar moterišką laikrodėlių gavy pareikalavimą ir antrąją per C.O.D. įeidiame išguzeminti ir užmokėti tik \$5.75 ekspresu! Jei rasite netinkanti, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlių užmokėtum \$35.00, jei ji tau stulytų pirkti iškalbus parduotėjas. Prie laikrodėlio mēs duodame 14 karato paanksuota rėtežėlių su briliokų dykai. EXCELSIOR WATCH CO. 903 Athenneum Bldg., Chicago, Ill.

GEORGE BELAWSKIS

1216 S. 2nd St.

Philadelphia.

LIETUVIŠKAS SALIUNAS.

Lietuviški kvėpenti cigara i, geriausia degtinė McHenry, Treiner ir kitų. Linksma vieta, geras patarnas, grina lietuviška kalba.

Frederick D. Felto

SALIUNAS

Yra tai geriausia UŽEIGA lietuviams.

S. W. Cor. Richmond & Allegheny Av. PHILADELPHIA, PA.

ST. CZELEDINO PUIKIAUSIA LIETUVIŠKA

Apsivimu Krautuve

Prekės labai prieinamos ir tavoras pirmos kliesos. Kas pirkis pas mane apsiavimus, visiem duosiu dovanų pulkų kalendorių 1910 m. 1227 S. 2nd St. PHILADELPHIA, PA.

Dovanos «Kovos» Skaitlytojams.

Tiems visiems, kurie atnaujis savo prenumeratą iki Naujų Metų, užsimokėdamas pilnai už ateinančius 1910 metus, taipgi ir tiems visiems, kurie prikalbės naują «Kovos» skaitlytoją ištiesam metui, gaus puikų «Kovos» išleista sieninį kalendorių. To dėl draugai paskubėkit užsimokėti prenumeratą, idant galėtumėm žinoti kaip daug kalendorių atspaust.

Norintieji užsirašyt kokį nors progresyvišką laikraštį arba dienraštį, lietuvišką ar kitotose kalbose, kreipkitės prie «Kovos» administracijos, kuri jums visuomet į laiką patarnaus.

UNJUNCTION
vėl likosi p
kur gruodžio
tas. Įnešim
gatvės. Ir tiktai tiem
nės daliai--darbinink
junction», arba patvirti
sako. Žinome, kad
kišką klesą, Taftas y
ti. Vienok apie darbi
tanjališko buvio Taft
jime sako tą, ką pas
ma, kad link darbinir
vybės nepaliečiamybė
atsinešti taip, kaip ik
se vietose nedaleistina
pimas; kapitalistiška r
jama milicijos ar kariu
Prezidentas pas
ties, kad pasisekė jam
tui) susirišti «stipriu
Jungtinių Valsty
lėtų džiaugtis, bet s
Kada prezidentas Ta
į Peterburgą dėl pa